

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jug.
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stoip. peti-vrsta
malih oglaš. po 150
in 2 D. večji oglaš.
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
v Pr. večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovški
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

A. Christich, London:

Medvojna italijanska politika

Grof Sforza, bivši diplomat in italijanski zunanji minister, razvija v tekoči številki »Contemporary Review« politiko Italije od začetka svetovne vojne do mirovne konference posebno glede njenega vodstva pod Sonninom.

San Giuliano, ki spočetka ni bil voljan, odpovedati trozvezo, četudi je Dunaj s svojim ultimatom Srbiji prekršil glavne dogovorjene točke, je prišel že v septembru 1914 razmišljati o načinu pristopa Italije k antanti. Smrt ga je doletela oktobra istega leta, toda, pravi Sforza, Italija bi imela velike koristi, če bi se držala točk, ki jih je navedel San Giuliano za uspešno italijansko sodelovanje v vojni. Po San Giulianu je bilo treba: zagotoviti, da antanta, ki je videla v Nemčiji glavnega neprijatelja, ne bo pripravljena, priznati Avstriji (gotova angleška kolebanja za časa vojne so pozneje pokazala, kako pravilna je bila San Giulianova bojazen); da gre Italija v vojno skupno s Romunijo — v tem zmislu so bile tudi dane instrukcije italijanskemu poslaniku v Bukarešti, ki pa niso bile potrjene; povsod prodreti do Alp, do Reškega zaliva in si zagotoviti nekaj dalmatinskih otokov; dogovoriti se s srbsko vlado, da bosta vodili vojno do kraja v stalnem vojaškem in političnem sporazumu. Dalje je San Giuliano predvideval za povojno periodo zavezniški dogovor med zmagovalci in posebej zvezo med Belgradom in Rimom, kar bi po njegovem mnenju zagotovilo miren italijanski vpliv na Balkanu.

Ko je postal Sonnino naslednik pokojnega San Giuliana, je bila situacija za vsakogar v Italiji popolnoma jasna in on sam, ki je bil spočetka osumljen avstrofilstva, je od sedaj z veliko gorečnostjo zastopal novi pravec. Grof Sforza obžaluje, da ni v »Zeleni knjigi«, ki jo je Sonnino izdal v maju 1915, ko je Italija vstopila v vojno, niti sledu kakih višjih ciljev ali idealov, ki bi objasnili njeno zadržanje. Ravno tako jih ni v njegovih pogajanjih s trojno antanto, ki so dovedli do londonskega pakta. Ravno ta pogodba kaže njegovo nerazumevanje, ker realna politika se lahko vodi samo, če se ozira tudi na gotove ideale in duševna razpoloženja. Dočim se je San Giuliano brigal, da zagotovi popolno efektivno solidarnost z zavezniki v vojni proti Avstriji, ni Sonnino zahteval od njih nikake garancije o načinu sodelovanja za časa vojne in po njej. Pisec pojasnjuje dalekovidnost pokojnega San Giuliana tudi s tem, da je ta kot nekdanji veleposlanik v Londonu izkusil »snobizem« višjih družabnih krogov, kjer so smatrali, da so Avstriji in Madjari »res krasni ljudje«, ker so pozivali goste na lov in gojili konje! Ti razlogi so, četudi izgledajo popolnoma neresni, pravi pisec, pomagali Avstriji pri službeni Angliji za časa vojne.

Sonnino je torej, ker je z londonskim paketom dobil velik del Dalmacije, moral (nasprotno od San Giulianovega načrta) ne samo izbegavati vsak sporazum s Srbijo, ampak jo celo smatrati za možnega neprijatelja. Radi tega je tudi zahteval, da se mora držati londonska pogodba v absolutni tajnosti. Vendar je bil dva tedna pozneje že znan srbski vladi. Posledice so se tudi hitro pokazale. Od prvega dneva vstopa Italije v vojno je general Cadorna računal s sodelovanjem srbske vojske. Ni hotel aneksije Dalmacije, ampak jo je celo odsvetoval. Cadorna kakor tudi njegov naslednik Diaz sta bila prepričana, da bi morali Dalmacijo v slučaju nove vojne takoj evakuirati. Vendar je Sonnino, ne ozirajoč se na Cadornov svet, priključil Dalmacijo svojemu seznamu aneksij. Sforza trdi, da so radi tega Srbi od časa, ko je vstopila Italija v vojno, prenehali napadati Avstrijo in da so udarili na Albanijo. Ko se je o tem pozneje razgovarjal s pokojnim Pašičem in najvišjimi srbskimi vojaškimi oblastmi, niso tega niti zanikali. Vendar so kot en razlog za tako postopanje navedli: »Nam so prišli, boreč se proti toliko močnejšemu sovražniku, prav prestopi tolikih Hrvatov, Dalmatincev in Slovencev na našo stran. Med tem je vaš londonski pakt, ki je južnim Slovanom odvzel Dalmacijo, postal močno orodje v rokah avstrijskega vrhovnega poveljstva, ker so z njim lahko podžigali slovenske vojske na borbo proti italijanskemu imperializmu.«

Sonnino se kljub vsemu temu ni dal prepričati. Že preje ni razumeval značaja nacionalnih pokretov, ki so se vršili v okviru bivše dvojne monarhije, in je tudi sedaj ostal na pram temu ravnodušen, ker je smatral, da je vse to samo spretna propaganda, ki jo je globoko preziral in se strogo držal svoje londonske pogodbe.

Radi velike avstrijsko-nemške ofenzive proti Srbiji (1915) se je dogovorilo italijansko vrhovno poveljstvo s Francozi, da se pošlje skupna podpora na srbsko fronto, toda pod vodstvom italijanskega generala. Cadorna je istočasno upal, da prodre globoko v Kras in da po možnosti zavzame tudi Trst kot posledico zmanjšanja avstrijskih čet vzdolž te, za Italijane težke fronte. Toda Sonnino je odbil

Bivši samoupravni denarni zavodi so postali last dravske banovine

Ljubljana, 12. dec. AA. Ban dravske banovine g. inž. Dušan Sernee sporoča javnosti:

Ker so z zakonito odredbo prešle vse pravice in obveznosti ljubljanske in mariborske oblastne samouprave na dravsko banovino, sta tudi Kranjska hranilnica v Ljubljani in Oblastna hranilnica mariborske oblasti s podružnico v Celju postali last dravske banovine in

jamči banovina za vse vloge in obveznosti teh denarnih zavodov, kakor sta poprej jamčili oblastni samoupravi. Zavoda poslujeta do nadaljne odločbe na podstavi njihovih odredb kot samostalna zavoda še nadalje. Funkcije, ki sta jih opravljali bivši oblastni skupščini in oblastna odbora, izvršuje odslej ban dravske banovine oziroma njegov pomočnik.

Zunanji minister Mironescu v Pragi

Politično sodelovanje male antante naj se razširi na gosp. polje

Praga, 12. dec. (Tel. »Slov.«) O namenu Mironescovega obiska v Pragi poroča »Narodni Politika«: Zadnja pogajanja držav male antante s svojimi sosedi, tako Romunije s Poljsko, Jugoslavije z Bolgarsko in v bližnji bodočnosti tudi Češkoslovaške s Poljsko, so utemeljene v tem, da ima vsaka posamezna članica male antante posebne interese, ki jih iz praktičnih vzrokov ni mogoče vezati s splošnimi obrambnimi tedenkami male antante. Tako mala antanta svojo idealno podlago lahko gospodarsko razširi, ne da bi se dotaknila celotne pogodbe. Takoj po sklenitvi znanih romunsko-poljskih pogodb se je v romunskem zun. ministrstvu izdelal načrt za slično pogodbo s Češkoslovaško, toda samo vpoštevajoč gospodarske odnose obeh držav, ke rso politični že urejeni. Sedaj bodo ti odnosi dobili konkreten izraz. Pomen češkoslovaško-romunskih posvetovanj postaja še večji s prizadevanjem Romunije, najti pot za češkoslovaško-poljski sporazum, ki bi bil sličen romunsko-poljskemu sporazumu. Dalje je začela Romunija pogajanja z Jugoslavijo in Bolgarsko. Pogodbe, ki jih Romunija pripravlja za prihodnje leto, bodo čisto gospodarskega značaja. Zato je tudi Romunija odpovedala vse dosedanje trgovinske pogodbe.

Praga, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Na čast romunskemu zun. ministru Mironescu je priredil zunanji minister dr. Beneš slavnostno kosilo. Dr. Beneš je v napitnici naglašal, da je mala antanta kot zvesta čuvarica mirovnih pogodb in vneta propovednica prave mednarodne morale aktivno sodelovala v boju za konsolidacijo miru v Evropi. Rekel je: Načrt, ki smo ga sestavili že meseca maja v Belgradu, določa, da hočemo sfero našega sodelovanja razširiti na gospodarskem in kulturnem polju in da hočemo priti do še večje politične intimnosti. Ta načrt se je v moje popolno zadovoljstvo zasledoval na zadnji haaški konferenci in se bo tudi zasledoval, kakor ne dvomim, prihodnji mesec na novi konferenci. Obisk Mironesca naj naše tesne odnose utesni še bolj.

Mironescu je odgovoril: Tesno in lojalno sodelovanje naših treh narodov tvori sedaj mednarodni organizem prvega reda, ki igra v evropski politiki zelo učinkujočo vlogo. Svetovni mir bi bil ogrožen, če bi se skušalo rovatiti proti pogodbam, ki so mir zapečatile. Da se izpolni te pogodbe in da se olajša zblizanje med narodi, je neobhodno potrebno, likvidirati vznemirjujoče probleme, ki so

svoj pristanek, ker je smatral, da tako ozko srbsko-italijansko sodelovanje nosi s seboj revizijo londonske pogodbe.

Pozneje, pravi Sforza, so vseeno poslali na macedonsko fronto italijansko divizijo, ki je stalno bila v sosedstvu Srbov, s katerimi je bila tudi v najpristranejših odnosih.

V teku vojne, ko je že bilo očitno, da bo antanta s pomočjo Združenih držav zmaga la in da se ne bo držala nobenih tajnih pogodb, lo bo prišlo do mirovnih pogajanj, je poskušal grof Sforza pripraviti svojega šefa k temu, da se sporazume s srbsko vlado, tako da bi lahko tudi Italija šla na mirovno konferenco brez spora radi jadranske meje. Sonnino je končno pristal, da se sestane s Pašičem. Sforza je pripravil ta sestanek med državnikoma leta 1917 in Pašič, kakor pravi Sforza, je v izbranih besedah dal italijanskemu ministru razumeti, da je pripravljen, sprejeti pametno formulo. Sonnino je poslušal in ni končno ničesar rekel. Pašič je potem dejal Sforzi, da se temu ne čudi. Tudi nadaljnji poskusi Sforze, da bi se pogajali s Pašičem, so ostali radi Sonninove trdoglavosti brezuspešni. Vedno je mislil in se nadejal, da bo ostala dovolj močna Avstrija, ki bo razgnala jugoslovanske sanje.

Tako je Sonnino tudi ostal na pariški konferenci popolnoma osamljen, noseč s seboj svoj londonski dogovor. Bil je izmed tistih, ki samo verujejo v oboroženo zmago, oboroženo proti nekemu drugemu. Misli je, da bi Italija zgubila sad svojih žrtv, če ne bi zavzela Dalma-

cije in tako preprečila združitev južnih Slovanov. »Med tem je Jugoslavija,« tako pravi Sforza, »za nas najsigurnejša garancija, da Avstro-Ogrska, radi katere so Italijani toliko trpeli v preteklosti, ne bo nikoli več vstala.«

»Zavezte Dalmacijo, kakor je to namerala Sonnino in njegovi nacionalisti, bi bilo samo znak slabosti in bojazni pred sosedom. Med tem, ko sem postal njegov naslednik, sem, prepričan o naši superiornosti in moči naše penetracije, hotel takoj na široko otvoriti vrata do vzhoda. Dalmacija je polna gradov, spomenikov in raznih spominov prošle italijanske slave. Čisto naravno je torj, da se neinformirana italijanska javnost, ki ne ve, da je in hoče ostati ogromna večina Dalmatincev slovanska, noče pomiriti z mislijo, da je treba spustiti iz rok to benečansko zapuščino. Vseeno sem, četudi sem protiven sterilni antislovanski politiki, ki bi nam vzela vsako mednarodno svobodo in ki bi nas napravila za potomce tiste Avstrije, ki smo jo uničili, zameril onim zaveznikom, ki bi vsekakor bili tudi sami aneksionisti, ko so svetovali Italiji, naj bo bolj širokogrudna.«

»Splošno nezadovoljstvo v Italiji,« končuje Sforza, »in občutek, da so ji bili prikrajšani sadovi zmage na mirovni konferenci, kjer je bila sebičnost zaveznikov praktično podprta s nespretnostjo italijanskih predstavnikov, sta dovedla do onega iskrenega mladinskega pokreta, ki se je dala v nacionalnem vznemirjenju, ne sluteč zlo, zavesti v fašistično avanturo.«

Konferenca jugoslov. episkopata

Zagreb, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Danes so prispeli v Zagreb jugoslovanski katoliški škofje na škofsko konferenco, ki jo je sklical zagrebški nadškof dr. Ante Bauer. Kakor se je zvedelo bo na tej konferenci govor o novem šolskem zakonu o ljudskih šolah.

Delegatom JOZ

Zbor delegatov »Jugoslovanske orlovske zveze«, ki se je imel vršiti 15. decembra 1929, se preloži na 22. decembra 1929 ob devetih v Ljudskem domu v Ljubljani. Vsi delegati se radi tega pozivajo, da prav gotovo pridejo v Ljubljano k zboru delegatov dne 22. decembra 1929.

Predsedstvo Jugoslovanske orlovske zveze.

Komisija za likvidacijo telovadnih organizacij

Belgrad, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Prosvetno ministrstvo je sestavilo anketno komisijo, ki bo odločevala o načinu likvidacije obstoječih orlovskih in sokolskih organizacij, predno se bo oživotvorila enotna telovadna organizacija pod firmo Sokola kraljevine Jugoslavije. Od prosvetnega ministrstva so imenovani v to komisijo Miroslav Vojnovič, inspektor Zarič, profesor Stepa, tem referentom se dodeli še pravni zastopnik. Komisija naj do 15. decembra, ko je določeno, da se organizacije izjavijo, ali vstopijo v enotno sokolsko organizacijo kraljevine Jugoslavije ali ne, pripravi vse potrebno za likvidacijo dosedaj obstoječih društev.

Dr. Rittig v Belgradu

Zagreb, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Popoldne je dr. Rittig, znani zagrebški aranžer poklonitvene deputacije, odpoval v Belgrad. Njegovo potovanje se spravlja v zvezo s pripravami za sprejem hrvatske deputacije. Zvedelo se je, da bo imel dr. Rittig konferenco s prosvetnim ministrom Božo Maksimovićem.

Zvečer je odpotoval v Belgrad župan gospod dr. Srkulj. Tudi njegovo potovanje se spravlja v zvezo s poklonitveno deputacijo.

Francozi se poslavljajo od Dalmacije

Split, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Sinoči ob 9 je sporni klub Jadran priredil Duboisu zabavo v svojem domu. Ko je vstopil admiral, je orkester zaigral Marsejezo. Dubois je v francosčini pozdravil podpredsednik »Jadrana« odvetnik dr. Federin. Zabavo je obiskal tudi ban Tartaglija na svojo soprog. Včeraj popoldne je admiral priredil čajanko na ladjah, ki so bile med seboj zvezane z mostički. Danes je admiral Dubois s častniškim štabom odšel v Gubavico. Zvečer je bila v gledališču slavnostna predstava Tijardovičeve opere »Povelje maršala Marmonta«. Nocoj o polnoči bodo francoske ladje zapustile splitsko obalo.

Zakon o administraciji vojske in mornarice

Belgrad, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Nj. Vel. kralj je podpisal zakon o administraciji vojske in mornarice. Z zakonom se določa uprava vojaškega gospodarstva. Določeno je, da se uprava razdeli tako, da ostane vrhovna vojaška administrativna oblast v rokah vojnega ministrstva. Administracija za časa vojne v mejah vojaškega dela vodi vrhovno poveljstvo. Ne izključuje pa se nadzorstvo vojnega ministrstva. Zakon podrobno določa pristojnost in odgovornost administrativnega osebja, tako v ministstvu kot v posamezni vojski. Zakon določa vlogo za slučaj vojne, ki jo igra zlasti finančne ministrstvo. Dalje določa, kako se moštvo opremlja s potrebščinami itd. Obširne so določbe, kako se vojaštvo opremlja s hrano, bodisi v naravi, bodisi v denarju v slučaju mobilizacije. Podrobne so odredbe za aktivno častništvo in aktivne vojaške uradnike, ter uradnike aktivne državne službe. S tem zakonom se ukinejo dosedaj veljavni zakoni v kolikor so temu zakonu nasprotni.

Belgrad, 12. dec. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil dne 12. dec. na predlog predsednika ministrskega sveta generala Živkovića postavljen za člana glavne kontrole v II/I Jovan Magočević, odvetnik iz Prištine.

Zakon o narodni šoli

(Nadaljevanje.)

§ 126. Seje se vrše redno enkrat na poziv predsednika ali njegovega namestnika, drugače pa po potrebi. Člani se sklicujejo na sejo pisмено in se mora navesti pri tem dnevi red seje.

Na sejo morajo biti vabljeni vsi člani. Sklepi so veljavni, kadar je navzočih več kot polovica članov. Sklepa se z večino glasov. Predsednik odločuje pri enakosti glasov. Seje se morajo sklicati na zahtevo upraviteljev šole ali tretjine članov.

iz § 127. Šolski odbor vrši posebno te dolžnosti: 1. skrb, da upravnica občina točno izvršuje vse dolžnosti, ki jih predpisuje zakon, 2. sestavi vsako leto proračun za vzdrževanje šole in ga pravočasno pošlje pristojni oblasti, 3. pazi, da se vpišejo vsi šolobvezni otroci, in 5. da vsi redno obiskujejo šolo, 8. skrb, da obliko, obutev, zdravlila in hrano siromašnih otrok, 9. skrb, da šolske izlete, tekme in drugo, kar je v korist pouku in vzgoji, 10. skrb, da nadzira stanovanja in hrano vseh učencev, 11. skrb, da ustanavljanje in povečanje šolskih ludovalov, 12. pomaga upravitelju šole in učitelju ob prirejanju šolskih svečanosti in roditeljskih sestankov ter se jih udeležuje, 14. podpira vsa podjetja v korist šole in narodne prosvete, 15. podpira delo krajevnega učiteljskega sveta za ustanovitev šolske, učiteljske in javne knjižnice, ter skrb, da njih napredek, 16. skrb, da upravnica občina uvrsti v proračun vse kredite, ki so potrebni za napredek in uspešno prosvetovalno delo v šoli in izven šole v narodu, 17. nabavlja v mejah odobrenega šolskega proračuna kurirno, šolske knjige, orodje za pisanje, risanje in ročno delo, 18. stavi predloge glede pouka v višjih razredih narodnih šol, 19. predlaga pristojnim oblastem, kaj bi bilo treba storiti za napredek prosvetnih prilik v šolski občini, 20. izvršuje uredbe pristojnih oblasti, v kolikor se tičejo šole, 21. podpira materijalno gospodinjstvo in gospodarsko-zadružne tečaje.

iz § 129. Blagajnik šolskega odbora upravlja po zakonskih predpisih blagajno, predsednik pa izdaja navedbe, oba pa odgovarjata materijalno in kazensko.

Degar, ki ni potreben za redno vzdrževanje šole, se izroče v hranitev najbližji poštni hranilnici, fondi in vrednostni papirji pa Državni hipotekarni banki.

iz §§ 130.—134. Upravna občina mora koncem vsakega meseca izplačati šolski blagajni najmanj eno dvajsetino od odobrenega šolskega proračuna. V nasprotnem slučaju se kaznuje predsednik in blagajnik upravne občine z globo v znesku 200 Din v korist državnega šolskega ludovala. V ponovnem slučaju se kazni vsakokrat poveča za 50%.

Banski šolski odbor.

§ 135. Vsaka banska uprava ima svoj banski šolski odbor, ki ga tvorijo: načelnik prosvetnega oddelka, banski šolski nadzornik, šef oddelka za srednješolstvo, po en sanitetni, kmetijski in tehnični referent banske uprave, po en upravitelj učiteljskega, srednje meščanske in narodne moške in ženske šole, kolikor jih je v mestu, kjer je sedež banske uprave, en uradnik najvišje finančne oblasti v mestu in pet državljanih iz banovine, ki se zanimajo za šolo in prosveto in ki jih imenuje ban.

§ 136. Predsednik banskega šolskega odbora je pomočnik bana, nadomestuje pa ga načelnik prosvetnega oddelka. Poročevalec odbora je banski šolski nadzornik; v vprašanju šolske higijene in šolskih poslopij pa dotični banski strokovni referent, ki so člani odbora.

Načelnik prosvetnega oddelka odreja za poslovanje enega od banskih referentov iz prosvetne stroke.

§ 137. Banski šolski odbor se deli v širši in ožji odbor. Ožji banski odbor tvorijo: predsednik, podpredsednik in trije člani, ki žive v sedežu banovine in ki si jih izvoli odbor sam. Delokrog ožjega odbora odloči širši odbor.

iz §§ 138.—143. Predsednik sklicuje seje ožjega in širšega odbora po potrebi. Sklepi odbora so veljavni, če je navzočih na seji več kot polovica članov. Sklepa se z večino glasov, ob enakosti glasov odloča predsednik.

Zakon tako v 17 točkah podrobno našteva dolžnosti banskega odbora. Od dolžnosti, ki jih ima banski odbor, navajamo nekatere: Izdeluje oni del banskega proračuna, ki se nanaša na šolsko in narodno prosveto. Skrb, da ustanovitev novih in popravitev in razširitev starih šol ter predlaga podpore za razne tečaje. Predlaga pomoč, materijalno in drugo za učiteljska in šolska potovanja v svrhu spoznavanja naroda in domovine. Skrb, da ustanovitev in povečanje stalnega banskega fonda za zgraditev šolskih stavb in za dvig prosvete. Predlaga, kako se naj uporabijo razne ustanove, fondi in darila. Skrb, da dobe vsi učenci pravočasno knjige in vse šolske potrebščine. Skrb, da dopolnitev šolskih knjižnic in predlaga materijalno pomoč za gospodinjstvo in gospodarske zadružne tečaje.

Člani banskega šolskega odbora imajo za časa zasedanja odbora pravico do dnevnice, onim pa, ki stanujejo izven sedeža banovine, se povrnejo tudi potni stroški. Članom-uradnikom se nakažejo dnevnice in potni stroški po zakonskih predpisih o dnevnicih in potnih stroških, o dnevnicih in potnih stroških drugih članov pa bo izdal prosvetni minister v sporazumu s finančnim ministrom posebno uredbo. Blagajniku mora banski šolski odbor določiti poseben honorar in ga izplačevati iz svojega proračuna, če vrši to dolžnost poleg svoje redne.

§ 144.—149. Govore o učiteljskih konferencah. Vse učne osebe ene šole tvorijo s svojim upraviteljem učiteljski svet šole. Vse učne osebe državnih narodnih šol v enem okraju tvorijo okrajni učiteljski svet, ki jih morajo obiskati vse učne osebe okraja. Za udeležbo na okrajnem učiteljskem svetu nimajo učitelji pravice niti do dnevnice niti na povrnitev potnih stroškov.

Enkrat na leto pa skliče banska uprava banski učiteljski svet, ki ga tvorijo vsi okrajni šolski nadzorniki banovine. Na tem svetu se določijo smernice za vse delo na šolskem in prosvetnem polju. Udeleženci banskih učiteljskih svetov imajo pravico na dnevnice in potne stroške.

Odnosaji šole do rodbine in občine.

§ 150. Dolžnost učencevih učiteljev je, da se pouče o delu in ponašanju njih otrok v šoli in izven nje.

§ 151. Šole bodo prirejale roditeljske sestanke v svrhu zblizanja šole in doma in njih skupnega dela v vzgoji. Po potrebi se bodo sročili posamezni sklepi teh sestankov po šolskem odboru posameznim uradom, katerih sodelovanje bi bilo potrebno.

§ 152. Občinska uprava je dolžna podpirati narodno šolo in ji pomagati pri vsaki priliki, zlasti pa v pogledu vzgoje in zaščite šolske dece izven šole.

(Dalje prihodnjič.)

Pred drugo haaško konferenco

Ali bo uredila vzhodne reparacije?

Bruselj, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Kakor javlja očividno oficijozno inspirirana vest »Excelsiora«, lepo napreduje diplomatsko izmenjavanje misli med Parizom, Londonom, Berlinom, Rimom in Brusljem za priprave druge haaške konference. Tudi države male antante so prilegnili k izmenjavi misli ter se smatra, da je mogoča predvsem obnova pogajanj o vprašanju vzhodnih reparacij. Nadejajo se, da bosta Bolgarska in morda tudi

Madjarska opustili svojo dosedanje obstrukcijo proti končni ureditvi vzhodnih reparacij, če se sklene kompromis, ki bi vpošteval njihovo plačilno zmožnost, kakor tudi interese upnic. Tako se nadejajo v oficijelnih krogih, da druga haaška konferenca, ki se bo začela 3. januarja, najbrže ne bo morala trajati 14 dni. Delegacije bi potem imele še časa, pripraviti se za londonsko mornariško konferenco.

Prva seja češkoslovaške zbornice

Komunistični nemiri — Protest opozicije

Praga, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Danes sta se sestali k prvi seji obe novoizvoljeni češkoslovaški zbornici, poslanska zbornica ob 11. senat pa ob 15.30. Dasi sta bili obe seji čisto formalnega značaja, da poslanci prisežejo v roke ministrskega predsednika, so komunistični poslanci porabili priliko, da so zahtevali izpustitev dveh aretiranih komunističnih poslancev Harusa in Majorja. Med komunisti in socialisti je prišlo najprej do hudega prekanja, potem pa so komunisti priredili silen hrup s sirenami piščalkami in klopki. Ko sta imela priti na vrsto oba aretirana komunistična poslanca, so vpili komunisti: »Izpustite ju, pravosodni minister spada v ječo!« Ko je prisegel dr. Beneš, so kričali komunisti: »Kaj je s priznanjem Sovjetske Rusije? Ziveli sov-

jetil!« Pri volitvi predsednika je bil z 206 glasovi izvoljen dosednji predsednik, agrarec Malypetr. Nato se je vršila volitev šestih podpredsednikov. Slovaška ljudska stranka in nemški krščanski socialisti so se pred volitvijo odstranili iz dvorane v znak protesta, ker noben podpredsednik ni bil določen iz vrst katoliške opozicije. Vlada bo jutri podala svojo izjavo. — Tudi v senatu so komunisti priredili hrupne demonstracije. Za predsednika senata je bil izvoljen češki socialni demokrat dr. Soukup. Tudi v senatu so pred volitvijo šestih podpredsednikov zapustili sejo nemški krščanski socialisti in slovaška ljudska stranka, ker zopet ni bil predlagan noben podpredsednik iz njihovih vrst.

Turčija odklonila ameriški predlog

Veru'e v popolno miroljubnost sovjetov

Angora, 12. dec. AA. Anatolska agencija poroča: Ameriški poslanik v Angori je podvel demaršo pri turški vladi, naj bi se tudi ona priključila kot dopisnica Kellogovega pakta koraku Združenih držav pri Sovjetski Uniji v korist mirne rešitve rusko-kitajskega spora. Turški minister zunanjih zadev Tefšig

Ruždi Bej je odgovoril amerškemu poslaniku, da spremlja Turčija kot neposredna sosedica Rusije spor od vsega začetka z velikim zanimanjem in da je Turčija bila od vsega začetka uverjena, da Rusija kot navdušena pristašinja idej Kellogovega pakta nikoli ne bo segla po oboroženem konfliktu.

Turško-rusko prijateljstvo

Karahanov obisk v Angori

Carigrad, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Ruski zunanji komisar Karahan je dospel danes v Carigrad in bo zvečer odpotoval dalje v Angoro. Pomen njegovega potovanja je v tem, da se znova manifestira, da je turško-rusko prijateljstvo slej ko prej glavni temelj med-

sebojne zunanje politike. Turčija želi boljših pogojev za turški izvoz v Rusijo in se pritožuje radi šikaniranja turških trgovcev. Rusija pa bo za zboljšanje trgovinskih odnošajev zahtevala uvrstitev političnih odnošajev s sklenitvijo nove prijateljske pogodbe.

Angleški rudniški zakon

London, 12. dec. AA. Izvršilni komite rudarjev je v načelu sprejel načrt vladnega zakona o premogovni industriji. Izvršilni komite lastnikov premogovnikov je pristal na osnove centralnega urada za kontrolo proizvodnje in prodaje premoga, vendar pa je proti zmanjšanju delavnega časa.

London, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Trgovinski minister Graham je predložil v poslanski zbornici rudniški zakon, ki se deli v tri dele: v okviru za prodajo premoga, zmanjšanje delavnega časa in ustanovitev narodnega odbora. Glavna točka okvirja za prodajo premoga je pač imenovanje posebnega sveta, sestavljenega iz lastnikov rudnikov, po katerem se urejuje proizvodnja, dobava in prodaja premoga v Angliji. V vsakem okrožju se ustanovijo preiskovalni odbori, kjer bodo po 1 lastnik, 1 rudar, 2 konsumenta in 1 nepristranski pred-

nik. Nad temi preiskovalnimi odbori pa bo imenovan državni odbor v isti sestavi. V drugem oddelku se urejuje vprašanje delavnega časa, ki se bo od 6. aprila dalje znižal od 8 na 7 in pol ure. V tretjem oddelku je govor o državnem naročnem odboru, ki bo paritetno sestavljen po zastopnikih lastnikov, rudarjev, dalje državne zveze angleške industrije in državne zveze delodajalskih organizacij, strokovnega kongresa in združenih zvez. Ta državni odbor bo odločal o mezdah gibanjih, o delovnem času in o delovnih pogojih. Liberalci hočejo v drugem glasovanju glasovati proti zakonu, ker smatrajo kompromis med lastniki in rudarji za slabo prikrivan, po vladi podpiran premogovni trust, kjer se navadni odjemalec izkorišča po težki industriji in inozemstvu.

Finančna kriza v Nemčiji

Berlin, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Državni kancler dr. Müller je danes v državnem zboru končal vladno izjavo z besedami: »Ura je resna in zahteva hitre sklepe.« Pozval je državni zbor, da se pridruži novemu finančnemu programu. Če vlada ne bo dobila jasne zaupnice državnega zbora, bi bil sestanek haaške konference resno ogrožen, ako se nova vlada ne bi sestavila v najkrajšem času. Na ta apel drž. kanclerja ni sledilo odobranje z nobene strani, slišali so se samo ironični klici iz vrst opozicije. Še nobena parlamentarna stranka se ni odločila in kriza traja dalje tudi še po kanclerjevi izjavi. Kancler sam je priznal, da je to finančna kriza. Najprej je zavračal napade dr. Schachta proti reparacijski politiki vlade na precej koncilijanten način. Očividno je, da nečemu poostri osebni diference med dr. Schachtom in Hilferdingom. Končno je državni kancler še sporočil, da znaša ob koncu leta državni deficit 1700 milj. mark.

Tardieu se sestane z MacDonaldom

Pariz, 12. dec. AA. Današnji »Excelsior« objavlja vest, da pojde predsednik francoske vlade Tardieu po vsej priliki v Hang s francosko delegacijo in da se bo tamkaj sestel s predsednikom angleške vlade MacDonaldom. List pristavlja, da je vest o tem, da pripravljata angleški minister finance Snowden amandmane k statutom za mednarodno banko, neločna, ker so te statute sestavili finančni strokovnjaki zainteresiranih držav v popolnem soglasju.

Kitajski vulkan

Pogajanja z Moskvo še niti niso prav ustala premirja v mandžurski vojni, že vse kaže, da pričena Kitajska objemati ogromni požar državljanske vojne.

Huda lekcija, ki so jo dali Rusi, se zdi, da ne bo iztrežnila bojevitih, ozkosrdnih in sebičnih kitajskih generalov, ki se koljejo neusmiljeno med seboj in vsak zagotavlja, da hoče rešiti in zediniti domovino. Nanking je izdal oklice k narodni slogi, ko so pričeli Rusi prodirati v Mandžurijo. Za hip se je zdelo, da ne brez uspeha. Toda, le za hip, kajti požar revolucije je takoj znova vzplamtel. Blivši predsednik nacionalistične vlade se bojuje proti sedanjim oblastim Wang Ciungu. Kanton je oblegan. Druga mesta oplenjena in požgana. Roparske tolpe se strahovito množe. Vpljenja ljudi in premoženje in na mnogih krajih imajo državni uradniki samo ta posel, da posredujejo med roparji in prebivalstvom in se pozajajo za koncesije. Pola so zasedena od njih, prav tako so v njihovem območju železnice. Oborožena pest je pravica, drugega zakona ni. Pirati so se lotili celo ladij, angleški parnik »Haiching« je ukradel 35 tolovajev, misleč da so notniki. Ponoči so na višini Bias-baya napadli moštvo in potnike. Vnel se je strahovit boj, ki je zahteval vse polno žrtev. V smrtno nevarnosti je potnike čela angleška vojna ladja, ki jo je »Haiching« brezlično pozval na pomoč. Amerika in Anglija se resno bavita s kitajskimi homatijami. Šest ameriških torpedovk je iz Manile odplulo v Sang-hai. Ena angleška križarka in tri torpedovke so odplule po Rurven reki proti Nanbingu, ki ga mislijo braniti za vsako ceno. Peking ima posadko 50.000 mož, ki je zaenkrat zvesta narodni vladi, a doklej?

Za vsemi zmešnjavami se navadno sluti sovjete. Ako bi se Kitajska zedinila in pomirila, more Rusiji zapreti prodor proti vzhodu. V interesu sovjetov je, da ostane narodna vlada med dvema ognjema: med boljševiškim in domačo revolucijo. V daljnem vzhodu neprestano tli zažigalna vrstica do velikega vojnega požara...

Kitajska vo'na

London, 12. dec. AA. Poročajo iz Hong Konga, da vladne čete napredujejo severno Kantona in da je vžle temu, da v početku niso imele sreče, odpravljena nevarnost, da bi Kanton padel v roke upornikov.

London, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Včeraj so bili veliki komunistični nemiri, pri katerih je bil severni kolodvor v Sanghaju skoro popolnoma razdejan. Ves železniški promet je prekinjen. Vojno pravo se ostro izvaja. Iz Tokia je dospela japonska križarka »Hirados«. Mnogo kitajskih rodbin je zbežalo po reki navzdol in tudi banke so spravile srebrne zaloge na varno.

Samohvala

Milan, 12. dec. (Tel. »Slov.«) K obisku Burova in Molova v Rimu piše »Popolo d'Italia«: Kdor hoče prijateljstvo Italije, se mora z dejanji izkazati kot prijatelj Italije. Naše prijateljstvo je zanesljivo, trajno in učinkovito, kakor ve to Madjarska in drugi narodi.

Drobne vesti

Bern, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Za predsednika švicarskega zveznega sveta za l. 1930 je bil danes izvoljen zvezni svetnik Musy s 143 glasovi od 189 veljavnih glasov.

Milan, 12. dec. (Tel. »Slov.«) Pri vходу v beneško pristanišče se je jugoslovanski parnik »Split« v megli zaletel v 190 tonsko tovorno jadrnico »Clotilda« in jo prezeval na dvojce ter se je takoj potopila. Moštvo so rešili.

London, 12. dec. (Tel. »Slov.«) V Viktoriji je bil poražen kabinet Mac Pherson, nakar je prevzel vlado delavski kabinet pod vodstvom bivšega ministrskega predsednika Hogana.

Sofija, 12. dec. AA. Iz Ortakbija poročajo, da je okrožni načelnik prijel veliko razbojniško tolpo, ki je delj časa divjala v tamošnji okolici. Podrobna preiskava je ugotovila, da je mogla tolpa opravljati svoj posel, ker so jo podpirali neki policijski uslužbenci.

London, 12. dec. AA. V Crieffieldu je zavozil avtomobil v tramvaj. Pet oseb je bilo ubitih, 20 hudo ranjenih.

Praga, 12. dec. AA. Zaradi mraza je bilo letos pridelanega polnih 100.000 hl manj vina kakor lani, zato pa je kakovost letošnjega vina mnogo boljše kakor lani. Skupno je bilo letos pridelano 350.000 hl vina.

Predavanje ruskega pisatelja Eugenia Cirikova

bo danes zvečer ob 8 v veliki kazinski dvorani. Gospod Cirikov ne bo predaval, kakor je bilo prvotno naznanjeno, o Gorkem in Andrejevu, ampak o dolžnostih inteligence do naroda. Snov predavanja je nadvse aktualna, zato vabimo, da se pridedite udeležbe čim širši krogi. Predavatelj, ki je kot pisatelj in ideolog med najbolj priljubljenimi ruski pisatelji, je s svojim predavanjem dosegel v Belgradu in Zagrebu velik uspeh. E. Cirikov, ki bo dospel s svojo hčerko, bo gost ljubljanskega PEN kluba.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo, milo, vetrovno vreme.

Božič v Moskvi

Sovjetski listi poročajo iz Moskve, da je vlada pod strogo kaznijo prepovedala sekanje in prevažanje božičnih drevesc. Komunistična stranka bo za božič priredila po mestih velikanske profilerske obhode, katerih se bo samo v Moskvi udeležilo do 40.000 oseb. Javno se bodo producirali prizori v maskah, ki bodo imeli namen osmešiti cerkvene obrede ob božičnih praznikih.

Slovensko društvo v Parizu

Pariz, 9. decembra.

V soboto 7. decembra se je vršil drugi društveni občni zbor »Slovenskega društva v Parizu«. Društvo, ki ga je lansko leto ustanovil g. dr. Mirko Pretnar in čigar odhod vsi člani društva obžalujejo, ker je s svojim delom pravzaprav omogočil obstoj in razvoj društva, se je tekom lanskega leta dobro razvilo. Od približno 150 stalno bivačih Slovencev v Parizu, se je posrečilo privabiti v krog društva ca. 75 rednih članov. Sestanki so se vršili vsako prvo soboto v mesecu. Na sestankih se je razpravljalo zlasti o slovenski književnosti, ki naj bi nudila nekakšno hrbenico smeri društva. Tako je bila posvečena prva sobota v januarju 10 letnici smrti Ivana Cankarja, v aprilu 80 letnici smrti Prešerna, v maju Otonu Zupančiču in slikarju Jankoplu in v juniju Gregorčiču in Gradniku. Poleg

tega so bila predmet razgovora na dveh sestankih delavska vprašanja in sicer je povabilo društvo dne 2. febr. 1929 g. Vincenca Tuhtarja, predsednika delavske organizacije »Sv. Barbare v Pas-de-Calais«, ki je govoril o naši delavski organizaciji v Severni Franciji. Bilo je tudi predavanje o aktualnem vprašanju socialnega zavarovanja. Po udeležbi članstva je soditi, da so imeli ti sestanki popoln uspeh. Društvo je tudi mnogo delalo za uspeh Glasbene Matice v Franciji in Parizu.

Izvolil se je nov odbor iz osebnosti, ki po svojih lanskeletnih uspehih in poznavanju razmer jamčijo za uspeh nove dobe našega društva. Vse naše pariške prijatelje pa prosimo, da pridejo k društvu; ravnotako vse novodošle v Francijo opozarjamo, da se naj po možnosti obračajo za informacije na sedež društva, ki je: 2, rue Vieux Colom-bier, Café St. Sulpice, Metro: St. Sulpice.

Slovo od Francije

Lyon, 9. dec.

Okrašeni s svežimi rožami, s katerimi so nas dobesedno zasuli ljubezniivi Grenoblčani na odru v mestnem gledališču, smo se davi zgodaj odpeljali proti Lyonu, kamor smo prišli že ob 9 dopoldne, da se s pesmijo poslovimo od prijateljske Francije, katero smo vsi iskreno vzljubili, ki nas je spoznala, zaslužno ocenila in tudi vzljubila.

Z našimi franki, ki so še ostali od dolge turnee, hitimo po milijonskem Lyonu, da si kupimo skromne spominke na bogato, industrijsko mesto, ki slovi po svojih številnih svetlih izdelkih in tovarnah. Ob 16 smo se poklonili na mestnem magistratu občinskemu svetu in županu Herriotu. V razkošni, razsvetljeni dvorani mestne hiše, ki je lesketala vsa v zlatu, smo bili ljubezno sprejeti od navzočih občinskih svetovalec in gospoda Herriota. G. dr. Pretnar mu je v imenu mesta Ljubljane sporočil pozdrave, g. dr. Ravnihar pa mu je predstavil zbor ter mu poklonil v usnje vezan album Slovenije. Nato je govoril predsednik vseh francoskih društev Vzhodnih bojevnikov g. M. Herant. Gospod župan Herriot je v ljubeznem nagovoru povdarjal, da je prepotoval vso Jugoslavijo od Potočje do Skoplja, da pozna lepo, belo Ljubljano, pomorni Zagreb in prestolico Belgrad in da je našel povsod dobro, iskreno ljudstvo, kateremu naj sporočim pozdrave prijateljske Francije. Zbor je bil na to pogoščen.

Zvečer se je vršil v Velikem teatru naš poslednji koncert na francoskih tleh. Štirinadestopne galerije velikanskega gledališča so bile nabito polne pestrega občinstva. Koncertu so prisostvovali vsi višji dostojanstveniki, med drugimi smo opazili prefekta gospoda Vallette, guvernerja mesta Luona generala Serjanyja, senatorja, ki je zastopal mestno občino, polnoštevno je bilo zastopala jugoslovansko dijaštvo, akademiki, katerih študira v mestu okrog 30 (med njimi 4 Slovenci) in številno občinstvo vseh sloj. Domače pevsko društvo Harmonie Lyonnaise je v 100 članskem moškem zboru v začetku koncerta zapelo v francoskem jeziku jugoslovansko himno, Matični zbor pa marseljezo. Silno hvaležno občinstvo je poslušalo prvi del programa s silnim zanimanjem, izsililo, da je moral zbor ponavljati Gotovčev »Jadovanko« in Adamičevega »Mladega junaka«. V začetku drugega dela je stopil na odru pred pevce predsednik pevkega društva Harmonie Lyonnaise g. Auguste Grattr, ki je v navdušenem nagovoru pozdravil slovenske pevce ter jim poklonil dragocen pokal, povit v trobojnico. Jugoslovanski akademiki so podarili lep, bronast kip. Drugi del programa je bila velika manifestacija slovenski in jugoslovanski pesmi. Navdušenje se je stopnjevalo od pesmi do pesmi. Neizogibno je bilo seveda ponavljanje Schwabove »Zdrave Marije« in Hubadove »Miške«. Treba je bilo dodati še nekaj narodnih, v brezkončnem navdušenju je zbor odšel na koncu še jugoslovansko himno. Še na ulici so se nadaljevale ovacije zboru in naši pesmi.

Ian Plestenjak:

Rekar

Čez nekaj tednov se ni več zganila, na obrazu sta nenadoma vzevelji dve rdeči roži in gledali iz bledega nasmeška, ki ga je rodil pogled v večnost.

Rekar se je sesedel pred hišo; veter je tulil in mraz je bilo, toda Rekarja ni zeblo. Stopil je v hišo, zaprl okno in se zazrl v Ančko.

»Kako se lepo smeje,« je pomislil, nekje v globini duše ga je pa zazeblo kot očitek. Vse dni ga ni mogel udušiti.

Za pogrebom je prišlo vseh osem Rekarjev.

»To so pa fantje!« so rekli sosede. »Čisto po mojem kopitu,« je pritrtil na tihem Rekar in z očmi permerjal široka pleča, jeklene roke in zdrave obraze. Vsi pa so molčali in gledali v tla, dušili in stiskali solze.

Rakev so naložili na sani, jo povežali s trto; škripalo in hreščalo je po bregu proti dolini, se metalo čez korenine, za sanmi so pa drug za drugim šli Rekar in sinovi, nekaj sosedov in sosed in so molili. Pogrebščino so še pili skupaj, potem so se pa poslovili Rekarji in Rekar je ostal sam; mračen in tih se nekaj dni ni prikazal iz bajte. Oprtal je zopet koš in začel svojo staro pot od Črnega vrha do Loke in od Loke do Črnega vrha. V Loku je naložil soli, mila, kave, v Črnem vrhu in po poti pa klobuke za Stricmana. Preživljal se je še nekam, »dohotarčka« pa tudi ni manjkalo. S sinovi se ni dostikrat srečal, razteplo jih je po vsem svetu. Le Janez, France in Jernač so bili še kolikor toliko v bližini, vendar drug od drugega od rok. Janez je postal zidar, sezidal si je hišo, Jernač strojar, pristojil si je hišo in

čedno delavnico, France pa mizar in priženil hišo. Tonček se je komaj dobro oženil, so ubili ga na Jesenicah, Luka jo je pa mahnil v Nemčijo, Lojze v Ameriko in ostali drugam.

»Moji fantje so pa že nekaj vredni!« se je Rekar rad pobahal. »Čisto po meni so,« je še dodal in se potolkel na prsa.

»Dobro, so preskrbljeni,« je menil Tinkovec.

»To pa rečem, ni jih kmalu takih,« se je košatil Rekar. Tinkovec bi mu bil rad odgovoril: »Kaj se boš bahal, ali si jim kaj dal, razen življenja,« pa si ni upal, ker Rekar je bil še korenjak in bi se Tinkovec prav zlahka znašel pred pragom. Ves siv že in neobrit je Rekar hodil še vedno pokoncu in trdo zasajal noge v strma pota in vsak pogovor zaokrenil na kratko, kot bi ga nekaj grizlo.

Čez leta se mu je hrbet nekoliko ukrivil in glava je zlezla med rame. Toda Rekar je romal še naprej, korak mu je postajal mahdrav in stresalo ga je. Kadar ga je pa zgrabila nuda, se ni mogel odkašljati.

»Rekar, k zdravniku bi šel. Nič prida ni naduhale mu je svetovala Koroščekva.«

»Nič ni prida, tudi jaz pravim. To pa rečem, k paradarju pa ne. Še nikoli ga nisem vprašal za svet, pa ga nikoli ne bom. Kako mi naj pa pomagava, reva, saj je sam vedno ves kilav in grintav,« Koroščekva ga ni več pregovarjala, samo gledala je za njim, ko je odkašljal. »Skrivilo ga bo, čeprav je taka grča,« si je mislila.

Na zimo je obležal pri Francetu. Komaj se je privlekel do hiše, vse moči so mu odmrle. Postlali so mu v majhni sobici, ga pokrili s eunajmi. Rekarja je treslo in Franceta je zabolelo. Prvikrat v življenju se mu je zasmilil

Dom služkinj

V »Slov. Narod« z dne 27. nov. t. l., smo čitali članek s podpisom »Služkinja«. Ker je dotična člankarica očitno nepoučena o delovanju »Gospojnega društva krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavel,« ji hočemo dati nekaj resnici odgovarjajočih informacij.

Zavod, ki se imenuje po svoji dobrotnici »Jožefiščice«, je bil ustanovljen od grofice Zofije Auersperg l. 1882.

Gospa Jožefa Hotschevarjeva je podarila zavodu 40.000 K. Obresti te vsote so se uporabljale za oskrbo v zavodu stanujočih starih onemoglih služkinj. Toda za časa vojne se je ta denar — po ukazu oblasti — porabil za vojno posojilo. Usoda vojnega posojila je pa obvezna.

Po preobratu l. 1919 je novoizvoljeni odbor prevzel zavod in s tem vse ti stanujoče oskrbovanke. Ni pa prevzel nikakršnega drugega premoženja, nego edinele nepremičnine, ki ne donosajo nobenih dohodkov. Za vzdrževanje in oskrbovanje starih revic in sirot imamo le letne prispevke članov in milodare blagih dobrotnikov. Odbornice in sestre redovnice delajo neumorno in požrtvovalno, da morejo izvrševati to težko nalogo. V dokaz, da odbor deluje ves čas od preobrata, naj navedemo sledeče:

V zavodu je 14 starih, dela nezmožnih bivših služkinj, kjer so brezplačno oskrbovane s hrano in stanovanjem. Razen teh je 8 starih bivših služkinj izven zavoda, ki dobivajo mesečno denarno podporo, za zimske mesece dvojno in za božične praznike tudi večjo podporo. Poleg tega je 14 dekle — bodoče služkinje — v zavodu, kjer se izobrazujejo v raznih ročnih in gospodinskih delih in kjer dobivajo vso oskrbo brezplačno. Med gojenkami je več pohabljenih revic, katere nikdar ne bodo mogle služiti ali pa samostojno upravljati kako obrt. Ostale bodo vedno tu, ker nimajo staršev ali pa so domače razmere zelo neugodne.

Vseh brezplačnih oskrbovank je torej 28; za 9 drugih pa plačujejo razni dobrotniki malo odškodnino.

Ni bil naš namen razpravljati o svojem humanitarnem delovanju v javnosti. »Kar da desnica, naj ne ve levica.« Odbor ne zahteva ne hvaležnosti ne priznanja. — Svetujemo pa člankarici, naj se vselej prej informira na metodajnem mestu preden bo kritikovala delovanje ali nedelovanje »Gospojnega društva krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavel«.

Pod voz je padel

Murska Sobota, 11. decembra.

Ozbald Ernest iz Domajinec je peljal v ponedeljek zvečer z Madjarskega pohištvu. Na vozu je bil tudi njegov sinček. Ko so šli mimo neke trgovine, je sinček očeta prosil, da bi mu kupil žemljo. Ozbald je to storil. Ko se je vrnil k vozu, je z eno roko prijel konja z drugo pa lestvo na vozu in je po ruču hotel priti na voz. V tem trenutku se je konj nečesa splašil, poskočil in voz potegnil. Ozbald je bil v trenutku pod vozom. Kolesa so mu šla preko nog. Desno nogo so mu močno ranila, levo pa mu strla. Nesrečni mož je razen tega še po obrazu precej opraskan. Prepeljan je bil v bolnišnico v Murski Soboti.

V 17 barvah

je razstavljen novi mali prenosljivi kvalitetni pisal. stroj ERIKA v izlozkih tvrdke

Na lepem Dolenjskem

Krško ob Savi, 10. dec.

Vinska kupčija — kot kaže — gre dobro, spod rok. Samo na postaji Videm-Krško je bilo letošnjo jesen naloženih do danes že 54 vagonov dolenjskega iz neposredne okolice teh dveh krajev torej kvantum, kakršen ni bil prodan že 12 let, to je od leta 1917. — Še večji pa bi bil nakup, če bi ne bila trošarina tako visoka. Ni dvoma, da je imel zakonodajalec z njo najblajše namene in jih tudi v znatni meri dosega; kljub temu pa je vprašanje, če se da alkoholizem s silo zatreti. Skušnja namreč kaže, da čim manjši bo konsum alkoholnih pijač vsled visoke trošarine drugod, tem več se bo popilo doma, ker se ne bo moglo prodati v tisti meri, v kateri bi se prodalo pri manjši trošarini. Odtod dejstvo, da alkoholizem v vinorodnih krajih raste. Domačin, ki se vrne po letih v rojstni kraj, se čudi, da je ta in oni mladi gospodar pravcati pijanec, dočim njegov oče — pošten vinogradnik starega kova — ni kazal najmanjšega znaka pijanstva. Odtod tudi dejstvo, da srečujemo po cestah vinorodnih krajev takorekoč na vsak kilometer vinjenega, če ne celo pijanega človeka. Oj ti rdeči, zabuhli obrazi, koliko jih je! Visoka trošarina torej — vsaj tako se zdi — alkoholizma ne zatira, ampak samo lokalizira in lokalno potencira. Važnejša od prisilnih sredstev je vzgoja k treznosti. Prav tako važna pa je, — kar je nedavno povdarjal v »Slovenec« naš dalekovidni starosta Šuklje, — tudi vzgoja in izobrazba k umni vinoreji in pred vsem o kletarstvu. Ne gre za kvantiteto, ampak kvaliteto vin. Vse slabe vinograde, ki ne obrodijo dobrega sadu, je treba opustiti, vse dobre izboljšati! Dobra vina se z lahkoto razpečavajo tudi danes in se bodo nič manj lahko v prihodnje. In hvala Bogu! Take dobre, pristne kapljice se letos nahaja še mnogo po krških, sveto-duških in leskovskih gorah. Človek bi na prvi pogled niti ne slutil, kako dobrega cvička znajo nekateri gospodarji pridelati. Zato pa, kdor misli kaj kupiti naj kmalu pride! Lepo zanimanje je v zadnjih dneh pokazala v tem oziru Centralna vinarna iz Ljubljane, ki je v neposredni krški okolici nakupila par vagonov prav dobre kapljice po zmernih cenah. Gorenjskim odjemalcem jo toplo priporočamo.

Št. Vid pri Stični, 11. dec.

Pred 2 mesecema se je izgubila Alojzija Anžlovar iz Česnjice. Stara je čez 24 let in nekoliko slaboumna. Oblečena je bila v ružavo obleko. Že večkrat je izginila z doma. Toda samo za nekaj dni. Prišla je kar sama nazaj. Sedaj ja pa mati v velikih skrbih, ker je ni mogoče nikjer izslediti.

Kmetijska nadaljevalna šola ima letos drugi tečaj. Obiskuje jo ob ponedeljkih in ob petkih zvečer 27 fantov in mož. Učijo se letos živinoreje, gospodarstva, zgodovine, državnoznanstva in spisja.

Pri podružnični cerkvi sv. Andreja v Sobračah so dobili dva nova zvonova. Oba sta vilita iz bronu v Strojnih livarnah v Ljubljani. Prvega, 455 kg težkega je kupil posestnik Alojzij Sinjur iz Vrha pri Sobračah. Dal je za njega 21.100 Din. Drugega, 146 kg težkega se kupili sosesčani.

Ludi pri podružnici sv. Jerneja na Gornbiščih so napravili letos bronast zvon, ki tehtal 194,5 kg. Taki dobrotniki, kakor je Alojzij Sinjur, so dandanes redki. Ljubi Bog mu povrni stotero!

The Rex Co., Ljubljana

Gradišče 10 (za dramskim gledališčem)

Krasno, koristno in moderno darilo za božič in druge prilike

oče, prvokrat je pomislil, da je to njegov oče.

»Mica, pa bi ga boljše odela in ne samo v te cunjce,« je namignil ženi.

»Bodi no pameten. Sam veš, kakšen je, ali naj se povsod natrosijo uši. Saj ni takega mraza,« je hitela Mica, France je pa molčal, s stene je snel težko in oguljeno suknjo in jo nesel očetu.

»France, saj vem, da ti je nerodno, pa nič ne maraj; saj se bom kmalu spravil spod nog, le tako povej Mici,« je Rekar komaj zlogoval.

»Nihče vas ne podi, kaj vam pride na misel,« se je izgovarjal France in težko mu je bilo pri srcu. Včasih se je jezil na očeta, izogibal se ga je, sram ga je bilo očeta. In pa, pozabiti ni mogel, da je oče zapravljal njive, travnike, hišo, sinove pa pognal v svet, da je mati trpela. Vse se mu je zdelo kot včeraj in ni mu šlo v glavo, da je človek, ki je sklade kamenja in hlobov prekladal z lahkoto, ki je tri žandarje naklestil in jih pognal v dolino, ki je pri šestdesetih letih bil kaznovan radi pretepa in je še nedavno pri Buhu z eno roko zagnal za peč nadležnega Macafurja, zrušilo na postelj in ne more prinesiti še skodele do ust. »Ni prav, da si se tako malo brigal zanj,« mu je šepetal neznan glas. Šel je in prinesel očetu žganja.

»Nikar ne skrbi tako, saj ni treba,« je jecel Rekar in s težavo požiral.

»Zdravnika bo treba,« je France onenil ženi.

»Bogve zakaj? Starost je starost in nade ne ozdravi noben zdravnik. Kaj boš na zimo metal denar v stran?« je zagodrnjala žena. Da ni bilo prepira in zabeljenih očitkov, je France molčal in šel k očetu.

»Ali naj vam pokličem zdravnika?«

»Samo tistega ne, nak, tega pa ne. Zame ga ni več dohtarja,« gospoda mi pa le pripelji, da ne bo kaj narobe pred Bogom!« »Sam ga ne mara zdravnika,« se je tolažil France in laže mu je bilo pri srcu.

»Po gospoda bo treba!« je nekoliko osorno rekel ženi.

»Za božjo voljo, vse je pa na naših ramah. Kadar je kaj imel, ga pa ni bilo blizu. Lahko bi si bil kaj prihranil, ali je bilo treha pognati vse po grlu! To pa rečem, če je že treba gospoda, naj pride kapucinar. Jaz ne bom dajala rjuh in perila, če bi pa ne dala, kaj bi rekli župnik. Kapucinarja naj gre kdo iskat,« je vihrala žena; France bi bil rad zrojil, pa se je radi otrok premagal.

»Bog me tepe za grehe; Ančka, ti prosti zame pri njem, da se me usmili in me reši,« je molil Rekar in z roko grabil, kot bi se hotel posloviti.

Čez teden dni je šel za Ančko; na zadnji poti so ga spremili Rekarji.

»Vse sem mu dala, kar si je pozelel. Nihče ne ve, koliko je dela s takim človekom,« je razlagala Francetova žena. Rekarji so se spogledali, France je povsili oči in so se razumeli.

(Konec.)

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem, ker so vsi otroci navdušeni za

JEMALT

izdelek ribjega olja, ki ima izredno prijeten okus. Dobiva se v vseh lekarnah.

V tujih gozdovih

Dve slike izpred sodišča.

Ljubljana, 12. dec.

Obiski v tujih gozdovih so na deželi zelo v navadi, zlasti tam, kjer je revež odvisen od malenkostnega, slučajnega zaslužka. Ljudje so reveži, potrebujejo najprej hrane, potem obleke, zdaj pred zimo pa predvsem kuriva, da bo topla peš na ta te kje kuhati za družino. In so ljudje takšnega mnenja: če se da kaj dobiti brez plačila, — no, zakaj pa ne! Po gozdovih je marsikje dovolj trsek, suhih vej in drugih reči, ki utegnejo priti prav in kar je glavno: nič ne stanejo!

Takšni obiski bi se dali končno opravičiti. Če je človek potreben in nima, da bi kupil, ljudje sami mu tudi ničesar ne dajo, — ja, kaj pa naj preostane siromaku? Vsaj kar suhljadi v gozdovih tiče, ne gre odrekati siromakom pravice nabiranja, čeprav brez dovoljenja gospodarjev.

Toda obiski v gozdovih so tudi drugačne sorte. In zoper, takšne tatinske obiske je zakon strog in neizprosno terja kazen.

Tako se je zgodilo Janezu Jarkarju v Zelenci dolini, da je nekega dne sekal smreke v svojih gozdovih daleč v hribih. Pa je ob tisti priliki skočil čez mejo in skrivaj posekaj v sosedovem gozdu 3 smreke, jih peljal s svojimi vred domov, jih doma lepo obtesal, potem pa vse skup prodal lesnemu trgovcu v mesto. Bil je Janez brijten in je posekane šore lepo zadelal z mahom, veje pa je zmetel proč.

Ampak sosed je to reč vendarle zasledil. In je Janeza lepega dne prijel... »No, Janez, ali si jih ali jih nisi?«

»Seveda sem jih, Matevž. Pa se poravnajva...!«

Nista se poravnala. Morala je stvar na sodnijo, najprej v Kamnik, nato še v Ljubljano. Zastran 3 smreke, vrednih 310 Din. In Janez bo zdaj moral najprej plačati smreke, nato pa bo še 14 dni zaprt.

Potem sta prišla pred sodnika druga dva, ki se takisto dajeta zaradi posekanih dreves v gozdu. Sta to dva postarna očanca, že osivela, v šestdesetih letih. Vkup sta v šolo hodila, toda kaj to: usoda je hotela, da ima eden grunt, drugi ga pa nima... In ima tisti z gruntom tudi gozdove in smreke in denar, oni drugi pa nima nič. Pač: ima kup otrok, skupek revščine.

Šel je tedaj tisti revež v gozd, ogledal se je po drevesih, izbral si je lep bor, nekoliko suhljat je bil, — pa ga je posekal, kajpak! Bilo je to ob osmih večer, v trdem mraku. Razsekal je bor, celo noč se je mudil ob njem, zjutraj ob petih je prišel na rami zadnji kos drevesa domov. Vso dolgo noč zaradi potrebe in otročev...

Gruntar je za stvar zvedel koj zjutraj. Ljudje so dobri in radi sporoče takšne reči, saj veste! Raztogotil se je gruntar in je bil že pred poldnem pri revežu:

»Sram te bodi! Kradeš...! Naznanil te bom, plačal mi boš — pa še zaprt boš zraven! In je šel.

Danes sta se srečala na sodniji. Grdo je gledal gruntar, smehljaj se je oni drugi. Sodnik je pobral najprej enega, potem drugega. Vsak po svoje sta povedala, toda tajil revež ni prav nič.

»Sem, gospod sodnik! Vzel sem jo, suha je že bila, zima je pred durmi, denarja nimam, kurivo moram imeti...«

»Zakaj ste jo posekali ponoči?«

»Čez dan delam, delam gospod... Dan za dnem, uro za uro, kup otrok imam, moram skrbeti zanje...«

Sodba: 3 dni zapora, 70 Din bo plačal za posekani bor.

Namah se obrne obsojeni, ko z batom udarjen se pozeve ven. Gruntar pa gleda in se mu zdi, da je bila sodba premila. »Ste že opravili tudi vi?« ga opominj sodnik.

Potem gre, s pritajenim smehljajem in z mogočnim korakom. Zmagal je pa le!

Koledar

Petek, 13. decembra: Lucija, devica mučenica.

Osebnosti

— Gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič je odpotoval včeraj popoldne v Zagreb na sejo izvršilnega odbora episkopata kraljevine Jugoslavije.

— Nevarno je obšel g. župnik Henrik Povše na Čatežu. Skrbni g. župnik se pripo-roča sobratom v molitev.

Novi grobovi

† V Trbovljah je umrla gospa Marija Sušnik, posestnica in gostilničarka. Pogreb bo danes ob 3 popoldne. Naj v miru počiva!

Mala kronika

— Slovenske občine v poklonstveni deputaciji. Na seji ljubljanskega občinskega sveta je župan dr. Puc prečital imena onih občin, ki so se do sedaj prijavile k poklonstveni deputaciji pri Nj. Vel. kralju. Te občine so: Kranj, Ptuj, Trzin, Bled, Litija, Krško, Jesenice, Trbovlje, Brežice, Sočani, Celje, Kamnik, Ruše, Dol. Logatec, Novo mesto, Gor. Logatec, Ziri, Celje - okolica, Domžale, Slovenj Gradec, Rogaška Slatina, Sv. Lenart v Slov. gorah, Stari trg, Cerkljeva, Ljutomer, Maribor, Lož, Rajhenburg, Mozirje, Ribnica, Laško, Vrhnika, Prevalje, Skofja Loka, Marenberg, Radče, Sodražica, Slatina - Radenci, Kočevje, Velike Lašče, Lužarji, St. Vid nad Ljubljano, Moravče, Stara Loka, Grosuplje, Kranjska gora, Horjul, Slovenska Bistrica, Šmartno pri Litiji, Mengeš, Planina, Jezica, Vojnik, D. M. v Polju, Murska Sobota, Sevnica, Svinjaki pri Jelkrah, Žužemberk, Konjice, Toplice, Zagorje, Ormož, Smilje - Stopiče, Železniki, Gornji grad, Motnik, Prihajajo pa še vedno nove prijave. Dosedaj se je prijavilo torej 67 večjih slov. občin. Ostale manjše občine pa bosta zastopali županska zveza v Ljubljani in v Mariboru ter zveza slovenskih mest, trgov in zdravilišč v St. Jurju. Približno se računa, da bo slovenska deputacija močna okrog 250 oseb.

— Prošnja in zahvala. Odhajajoč iz Slovenije, kamor je bil prišel prosit milodarov za svojo ubogo faro Bogdašič, ležečo v kotu Bo-

ke Kotske 400 metrov nad morjem, se g. župnik Luka Janovič prisrčno zahvaljuje vsem, ki so mu pomagali z darovi. »Vseh dobrotnikov se bom vedno spominjal pri sv. maši. Obenem ponavljam svojo iskreno prošnjo do vseh blagih ljudi, da bi se še v bodoče z darovi spominjali naše revne fare in nam omogočili popravilo cerkve in župnišča.« Darove sprejema škofjski ordinariar v Ljubljani.

— Šopek najraznovrstnejšega poletnega cvetja z vrta gospe Julke Verbičeve v Sevnici nam je poslala gđ. Marica Pirihova. Vse dobiš v pestrem, v svilen trak povezanem šopku: dišečo reselo, temno mačeho, drobnogledno marjetico, košat nagelj, škrlatno-rdečo vrtnico, skromno vijolico, veliko vrtno marjeto itd. Čestitamo gospej Verbičevi, da zna sedaj tik pred božičnimi prazniki ohraniti na svojem vrtno tako pestrobujno poletno cvetje. Gđ. Marici pa iskrena hvala.

— V »Službenih novinah« kraljevine Jugoslavije šte. 291 od 11. decembra t. l. je objavljen »Zakon o administraciji vojske in mornarice«.

— V »Uradnem listu« kraljevske banske uprave Dravske banovine šte. 8 od 12 t. m. je objavljen »Zakon o konvenciji o nastanjanju in konzularni službi med kraljevino Jugoslavijo in republiko Albanijo«.

— Promet brzih vlakov šte. 1106-203 in 202-1105 na progi Pragersko—Kotoriba—Vel. Kaniža—Budimpešta. Žel. ravnateljstvo naznaja: Na progi Pragersko—Kotoriba—Vel. Kaniža—Budimpešta vozi brzi vlak šte. 1106-203 v dobi od 18. decembra 1929 do vključno 2. februarja 1930 in od 30. aprila do vključno 14. maja 1930 trikrat na teden, t. j. iz Pragerskega vsako nedeljo, sredo in petek ter v dobi od 5. februarja do vključno 27. aprila 1930 dnevno redno. V obratni smeri vozi na progi Budimpešta—Vel. Kaniža—Kotoriba—Pragersko brzi vlak šte. 202-1105 v dobi od 15. decembra 1929 do vključno 30. januarja 1930 in od 27. aprila do vključno 11. maja 1930 trikrat na teden in sicer iz Budimpešte odnosno Kotoribe vsako nedeljo, torek in četrtek ter v dobi od 2. februarja 1930 do vključno 24. aprila 1930 dnevno redno. Oba vlaka imata v Pragerskem zvezo z rednim brzim vlakom šte. 605-506, oziroma z vlakom šte. 505-606 proge Dunaj—Maribor—Ljubljana—Trst. V prej navedenih dnevih, oziroma v prometu spalnih voz I. in II. razreda Budimpešta—Cannes (Nice), direktni potniški voz I. in II. razreda Budimpešta—Ventimiglia ter jedilni in potniški voz III. razreda Budimpešta—Pragersko. Vozni red vlaka šte. 1106-203 je sledeči: Pragersko odh. 14.58, Ptuj odh. 15.18, Ormož odh. 15.46, Čakovce odh. 16.07, Kraljevec Prelog odh. 16.25, Kotoriba odh. 16.58, Vel. Kaniža odh. 17.52, Budimpešta prih. 21.40.

— Vozni red vlaka šte. 202-1105 je sledeči: Budimpešta odh. 7.48, Vel. Kaniža odh. 11.55, Kotoriba odh. 12.41, Kraljevec Prelog odh. 12.57, Čakovce odh. 13.18, Ormož odh. 13.41, Ptuj odh. 14.09, Pragersko prih. 14.29. — Ostali vozniki red je razviden iz razglašanih potniških blaginah.

— Avtobusno podjetje Žužek javlja, da se premesti postajališče za progo Ljubljana—Vevče z Marjinega trga na Krekov trg, za progo Ljubljana—Cerklje pa izpred Kmetijske posojilnice pred trgovino Novotny tik kavarne Evropa na Gosposvetski cesti.

— Pogodbena pošta podržavljena. Pogodbena pošta III-t. Grahovo pri Cerknici je prevredna v državno erarno pošto.

— Dostava pisemskih pošilk ob nedeljah. Kakor se čuje, je ministarstvo odredilo, da se morajo pošilke pošiljke dostavljati tudi ob nedeljah kakor je bilo to nekdaj v navadi. Zanimivo je, da je veliko pošt v Jurosloviji dostavljalo slej ko prej brez izjeme pisemske pošilke tudi ob nedeljah. V Ljubljani je bila pred nekaj leti ukinitelj nedeljske dostave, v Zagrebu in v mnogih drugih mestih pa ne. Pošiljal bodo dostavljale ob nedeljah vse p. šte.

— Pogrešana pošna uradnica. Blagajničarka novosadske poštne centrale Hermina Kotler, ki je bila že 15 let v tej službi, je pre eklo soboto na skrivnostnem način izginila. Uradnica je tega dne ob 4 odšla po delu iz urada, ne da bi napravila ob-račun. Od tedaj manjka za njo vsaka sled. Iskati so jo pričeli v nedeljo. Preiskava je ugotovila, da je Kotlerjeva vzela s seboj 46.500 Din, ki bi jih morala plačati v soboto za interurbanke pogovore. Oblasti ne vedo niti, če je pobegnila sama ali pa če je postala žrtev zločina.

— Novi zagrebški proračun. Proračunski predlog mesta Zagreba za l. 1930 izkazuje 125 milijonov rednega prometa, ne vsčevši 35 milijonov investicij ter 11.730.000 za dela, ki se bodo izvršila iz kalendarskega fonda. Uvozina na vino bo odselej znašala 1 Din na liter, na likerje pa 10 Din na hektolitersko stopnjo.

— Aretiran tihotapec. Finančni straži v Hodošu (Slov. Krajina) se je posrečilo v ponedeljek aretirati nekega tihotapca, ki je imel pri sebi 180 paketov madžarskega tobaka za pipo. Tihotapec je madžarski državljani. Plačati bi moral 11.000 Din kazni, ker pa denarja ni imel, je bil izročen sodniji.

— Drzna tatvina orožja iz izločbe. Belorajskemu puškarju Kočundi v palači »Lukso« je bilo te dni na drzen način ukradeno iz izločbe deset revolverjev. Drzni zlikovec se je spravljal na delo po polnoči, ko so ljudje odšli iz kinematografa, ki je v isti palači. Zlikovec je izrezal v oceli izločbe malo špranjo ter nato z žico izvelel iz izločbe skozi špranjo deset revolverjev. Da je mogel biti pri delu sploh neopažen, je vzrok gosta megla, ki je tedaj ležala na ulicah. Za premetenim tatom ni sledu.

— Šest let zapora za 41 Din. Belorajsko sodišče je te dni izreklo ostro kazen proti Savi Iliću iz vasi Raikove. Ilić je izvršil v Mladenovcu dva vlom: pri prvem je ukradel 30 Din in pri drugem celih 11 Din. Pri drugem vladu je bil zasačen. Sodišče ga je za vsak vlom obsojilo na tri leta ječe, torej je dobil šest let za celih 41 Din.

— Velik vlom v Osijeku. Drzen in velik vlom je bil izvršen te dni v Osijeku. Tatovi so najbrže že v noči na nedeljo vlomili v vele-trgovino z manufakturno bratov Büchler, toda vlom je bil odkrit šele v ponedeljek zjutraj. Vlomilci so odnesli za približno 200.000 Din manufakturnega blaga. Ker pa je minilo do odkritja vlomna precej časa in ker so vlomilci spretno zabrisali za seboj vse sledi, jih bo le težko izslediti. Pri vladu so vlomilci delali zelo bludnokrvno in so odnesli le prvovrstno blago, vse manj vredno blago pa so pustili nedotaknjeno. V trgovino so prišli na ta način, da so napravili odprtino na strehi ter se skozi njo spustili v trgovino. Na enak način so tudi odšli iz trgovine. Tvrdba proti vladu ni bila zavarovana.

— Veliki zoološki atlant. V Jugoslovanski knjigarni se dobi krasen zoološki atlant, to je velika reprezentativna knjiga za darila. Šolsko porabo, čakalnice, salone itd. v obliki 44 krat 36 cm vezana v celo platno za ceno 260 Din. Knjiga nudi slike okoli 250 vrst živali v naravnih barvah velike oblike. Zastopani so sesalci, ptice, ribe, plazilci, hrošči, metulji itd. Vpodbijene so vse vrste živali od velikana kita,

Gela Jugoslavija

priznava dr. Čornetov Poslovni Koledar 1930 s poslovnim koledarjem Jugoslavije za najboljši in naj potrebniji. Dr. Čornet - Miklošičeva cesta šte. 6 - Ljubljana

ali največjega četveronožca »lona, mogočnega leva, krvoločnega tigra do navadne domače miške. Knjiga nudi splošen pregled vsega živalstva na svetu in ima ob vnožju imena vseh upodobljenih živali v slovenskem, srbohrvatskem, nemškem in latinskem jeziku. Zbirka se bo dobila tudi nalepljena na 27 tabel, ki bo primerna za šolsko steno in društvene sobe. Ta knjiga je najbolj reprezentativno božično in novoletno darilo.

— Ivan Pregljevih Izbranih spisov IV. zvezek izide pravčasno do božiča. Nudil bo oba dela »Zgodbe zdravnik Muznika«, katerih II. del je nov in še nikjer objavljen, in pa novele »Tolminske matere svet večera«. Kakor iz privlačne glavne povesti III. zvezka »Odisej iz Komende« diha tudi iz tega zvezka pristna slovenska domačnost, kakršno more ustvariti samo Pregljev. Obširneje omeni ta novi zvezek v eni prihodnjih števk priznani slovenski kritik. Cena za platno vezan izvod 60 Din. Broširan 45 Din. Dobili se bodo vsi zvezki tudi vezani v polustre. Da so Pregljev izbrani spisi (štirje zvezki) med izbranimi darili za božič in Novo leto najprimernejši, se pač ne da oporekati.

— Neprekosljive precizijske »Schaffhausen« ure pri F. Čuden, Prešernova 1.

— Gospodine Vate perilo pere, posuši, munga ali lika tovarna Jos Reich

— Volnene novovice, plenitine in rokavice po nizkih cenah pri trdnici KARL PRELOG, Ljubljana

Preščka dva je sosed zaklal, prijatelje svoje pri slikofcu zbral. Po evičku nazadnje in tečem kosili tri lonce še »B u d d h a« so čaja izpilili

Tea import, Ljubljana, Aškerčeva 3.

Ljubljana

Kai bo danes?

Drama: Zaprt.

Opera: Gorenjski slavček B.

Union: Predavanje prof. Šrečka Brodarja o prazgodovinskih naselbinah. Prosvetni večer — skioptične slike — ob 8.

Lekarne: Nočno službo imajo danes: Mr. Sušnik, Marjin trg 5 in Mr. Kural, Gosposvetska cesta 10.

Glasbena Matica doma

Ljubljana, 12. decembra.

Po velikih uspehih, ki jih je dosegla Glasbena Matica, je bil današnji sprejem, katerega ji je priredila Ljubljana pri njeni vrnitvi v domovino, lep izraz hvalečnosti. Zakaj Glasbena Matica je izvršila veliko propagandno delo za Ljubljano, Slovenijo in vso državo.

Ze ob 8 zjutraj je bil peron ljubljanskega kolodvora poln odličnega občinstva ter pevcev. Prisoten je bil razen zadržanega župana skoro ves občinski svet, dalje franciski konzul Neuville, lektor Vey, ravnatelj Glasbene Matice g. Matej Hubad, dr. Švigelj in drugi.

Ob prihodu brzovlaka je zaigrala godba »Slogec«, oglasila pa so se že kile v pozdrav.

Prvi je pozdravil vrnivše se pevce francoski konzul Neuville, ki se je zahvalil predsedniku Glasbene Matice dr. Ravnharju in pevovalji ravnatelj Mirku Poliču. V imenu Ljubljane se je zahvalil Glasbeni Matici obš. svetnik Likožar. Za pozdrave se je zahvalil predsednik dr. Ravnhar, ki je poudaril: »Sodba kritike je bila soglasna, da je Glasbena Matica najboljši zbor, kar jih je dosejal pelo v razvaljeni Franciji.« Zasluga za to pa gre predvsem mojstru Hubadu, ravnatelju Poliču in pevskemu zboru samemu. Na koncu govora je vzkliknil dr. Ravnhar še Franciji ter se mu je obkinitno burno zahvalil. Giniten je nato pozdravil svoje pevce mojster Matej Hubad.

Govorila sta nato še Pečenko za Matičarje, ki so morali ostati doma in dr. Švigelj.

Pri tej priliki naj omenimo, da je mnogo pripomogel k uspehu Glasbene Matice izseljeniški komisar našega poslaništva v Parizu dr. Kuhar, ki ji je še na pot domov poslal zahvalno brzovjavo za vse, kar so Matičarji storili dobrega časti našega imena v tujini.

Božična drevesca

Smreke, jelke — kdo ni še kdaj obstal pod temi drevesi v gozdu in se za trenutek zamislil vanje in v bližini mir, ki diha iz vsake igle teh dreves? Kdo ni še kdaj začutil v sebi iskrene želje, da bi se nasrkal njihovega zdravega vonja in življenjske moči? Komu se še ni kdaj oko spilo na dostojanstvenem zelenju teh dreves? Dosti lepega daje človeku smrekov gozd, človek ve za to lepoto in dostikrat se mu je zahoče.

Dnevi pred Božičem so oni čas, ko se ljudje pripravljajo za mir v sebi in mir med seboj. Ali moro biti lepše znamenje tega svečanega razpoloženja ter pričakovanja, kakor je tak smrekov gozd, ki je sedaj zrastle na Kongresnem trgu. Krog in krog promet, od dirazgretne pnevmatike, zvoči hup, vozovi, nestrpno tekajoči ljudje, odpiranje in zapiranje vrat trgovin, povod lov za vsakdanjim kruhom in za dobičkom, — tu sredi mesta pa mirno stoji zelena drevesca, njim ni mar za hrup in za brnenje krog njih. Mirno čakajo, kdaj pride na nje vrsta, da poneso sama v družinske hrame božični mir ter veselje.

Ljudje, ki hodijo po tem božičnem trgu dreves in izbiračo, so sami mirni. Tem se ne mudijo, odtrgali so si urico in sedaj se pogajajo s prodajalcem, dolenskimi kmeti, ki zopet nimajo nič branjevskega na sebi. Posekali so v svojih gozdnih parcelah drevesa in jih pripeljali v Ljubljano: »Tu jih imate ljubljanci, samo preveč se ne pogajajte za ceno, saj je tako in tako nizka. Drevesca so dolgo rastle.«

Hrup Miklavževega trga je izginil. Ze v soboto je pometal pometel zadnje ostanke letu in

rdečega papirja s Kongresnega trga. Sedaj je Kongresni trg zelen, poln je božičnih drevesc. Hrpu branjevcev in razposajene mladine se je umaknilo drevju. In tudi v teh drevescih je življenje. Ni hrupno, ni razposajeno, ne izvijajoče Mirno, dostojanstveno življenje je to in globlje, resnobnejše.

— X. prosvetni večer se vrši drevi ob 8 na verandi hotela Union. Na sporedu je zanimivo predavanje g. prof. Šrečka Brodarja o prazgodovinskih izkopninah v Sloveniji. Slehernega Slovenca zanimajo ta najnovejša odkritja na našem ozemlju. Ker bo predavanje ponazorilo do 20 skioptičnih slik, ki nam predstavljajo ozemlje Olšave, vhod v jamo in posameznosti iz notranjosti jame, bodo od predavanja imeli korist ne samo oni, ki se znanstveno pečajo z arheologijo, temveč vsakdo. Začetek točno ob 8 zvečer.

— Slavnostno zborovanje povodom tridesetletnega obstoja Prvega društva h. nih posestnikov v Ljubljani se bo vršilo v soboto, dne 14. decembra 1929 ob pol 8 zvečer v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Po zborovanju bo pri pogrnjenih mizah družabni večer, na katerem sodeluje vojaška godba. Ker so za to slavje povabljeni tudi zastopniki oblasti, gospodarskih korporacij in vseh društev h. nih posestnikov Jugoslavije kakor tudi iz sosednih držav, je neobhodno potrebno, da se tridesetletnice udeležijo prav vsi družinski člani s svojimi družinami.

— Vreme v Ljubljani je bilo večeraj zjutraj na nižji. Slana je pobelila in zmrazilo je. Čez dan se je temperatura dvignila na 6.4° C. Sicer je bilo dopoldne jasno. Popoldne se je pooblačilo Barometer 766.8.

— Predavanje ruskega književnika Evgenija Čirikova bo danes ob osmih v veliki dvorani Kazine. Predavatelj, gost ljubljanskega P. E. N. kluba, bo govoril o »Narodu in inteligenciji«.

— Československa Obec v Ljubljani vabi svoje prijatelje na predstavo luthovega gledališča, ki jo bo priredila v nedeljo, dne 15. t. m. ob štirih popoldne v Narodnem domu. — Igra se pravljica »Palčki iz srebrne gore«.

— Javno stranišče na Marjinem trgu je bilo zadnje čase predmet splošne kritike. V to stranišče je bila namreč prenešana trafika, in strmita, lasnica trafike je imela vhod v prodajalnico — iz stranišča. Da se je dalo v moralnem in zlasti v estetičnem in tudi higijenskem oziru oporekati, ne more odrekati še tako trdovratni »prosvetljenec« in zagovornik modernih pojmovani o slinih stvarih. Povedano bodi, da je stranišče postavil magistrat in seveda trafiko tudi. Po dolgem času je šele prišel na to, da bi bil vhod v trafiko najprimernejši in tudi edino primeren s prečne strani, v tem slučaju s ceste. No, sedaj so izžgali primerno vdolbino — postavili vrata in deloma zadušili kritiko. Samo dragi so taki eksperimenti. Zeleti bi bilo, da mestni gradbeni urad vsako stvar prej dobro preštudira, preden jo definitivno postavi. Odpadlo bi dosti ne potrebnih »strekov«.

— Popravilo cestne železnice. Na Starem trgu popravljalo te dni progo cestne železnice. Najbolj kočljivo točko, to je ovinek pred Zalaznikom, so že popravili ter se je tedaj vršil promet s prestopanjem. Sedaj izmenjujejo tračnice na nekaterih dolih proge do magistrata.

— Ne zaupaj težim ljudem! Zidar Edvard Tavčar bi se rad odjedal na Vrhniko. Sino oviro mu je delalo kolo, ki ga v Ljubljani res ni yedel kam spraviti. Pridružil se mu je kolodvoru znanec z borze dela, za katerega ime pa Tavčar ni vedel. Znanec, ali bolje neznanec, se je Tavčarju ponudil, da bo on spravil kolo, kakar sta se oba odjedala na Vrhniko. Tam se je neznanec izgubil — odjedal se je v Ljubljano in vzel Tavčarjevo kolo. Tavčar, ki je šele pozneje spoznal, da je nasadel prebrisancu, išče sedaj po Ljubljani svoje kolo in pa neznanega znanca, ki ga je opeharil.

— Reven ter vsega priporočila vreden akademik bi si v svojem težkem gnojem položaju rad pomagal z inštrukcijami iz realnih predmetov. Naslov v uredništvu.

— Z odločbo kraljevske banske uprave dravske banovine so se premesila avtobusna postajališča z Marjinega trga na Krekov trg, kar naj blagoviti vzeti cenjeno občinstvo na znanje. — Zdruga avtobusnih podjetnikov.

— Vsak petek sveže namočena polenovka pri »Bobenčku«.

Maribor

— Lep poslovilni večer so priredili v sredo zvečer mariborski častniki in člani tukajšnje strelske družine ter Slov. lovškega društva odhajajočemu poveljniku 45. pp. polkovniku Čedomiru Stanojloviču, ki je bil kakor znano predsednik tukajšnje častniške zadrge ter poštvovalni in neutrudni predsednik tukajšnje strelske družine. Večer je po svojem poteku pokazal, koliko simpatij in priznanja si je pridobil polkovnik Stanojlovič v vseh tukajšnjih družabnih krogih tekotom svojega bivanja v lepi obdravski prestolici. Zvenelo pa je priznanje tudi v toplih poslovilnih besedah navzočih dostojanstvenikov in odličnih prijateljev, ki si jih je pridobil gospod polkovnik z iskrenostjo in prisrčnostjo svojega značaja. Kot prvi je spredovoril mestni poveljnik general Živko Stanislavjevič, ki je naglašajoč vojaške vrline in kreposti odhajajočega polkovnika Stanojloviča izrekel željo, da bi tudi na novem službenem mestu pri generalnem štabu v Beogradu mogel uveljaviti svoje vojaške sposobnosti; nato so se poslovili v lepih, iskrenih besedah mestni župan dr. Juvan, primarja dr. Robič in dr. Černič za lovsko društvo, sreski poglavar dr. Lovro Hacin ter dr. Iriglj. V zaključni zahvalni ter poslovilni besedi je odgovoril polkovnik Stanojlovič predgovornikom ter se jim za iskrena poslovia prisrčno zahvalil, poudarjajoč, da mu bo bivanje v Mariboru ostalo vedno v najlepšem spominu, ter izrekačoj upanje, da bo morda še kdaj nanesla prilika, da preživi daljšo ali krajšo dobo svojega službovanja kralju in domovini v Mariboru. Zastopniki tukajšnega Slov. lovškega društva in strelske družine so gospodu polkovniku izročili ob tej priliki kranj darila. Ob slovesu in odhodu želimo polkovniku Stanojloviču, ki je bil svojim podrejenim častnikom svetel vzor izvrševanja dolžnosti in priljubljen starešina, v vseh tukajšnjih krogih pa prieten družabnik, da bi na novem službenem mestu s svojimi sposobnostmi žel najlepših uspehov.

— Preokret v občinski davčni politiki. Kei so v smislu novega zakona dovoljene višje dolo-klade na državne davke in je maksimiranje uknjeno, se bodo bržkone nekateri nučrti glede udebe novih davčin opustili. Glede tega se ravno vrši razprava v finančnem odseku in je še samo vprašanje, katera od nameravanih novih ob-davčenj se bodo opustila. Ker se je vprašanje stroškov za vzdrževanje tukajšnjega policijskega predstavništva rešilo v ugodnem smislu, je odadno tudi vprašanje kritja približno štirih milijonov dinarjev.

— Seriozne govorice zvišajo po Mariboru, češ da bomo imeli v dravski banovini samo ljub-

DIŠAVE SLON

Ljanski teater in da pride tukajšnji gledališki ansambel v Ljubljano, dočim bi se naj v Mariboru, Celju in drugih pokrajinskih mestih vršila redna gostovanja ljubljanskega gledališča, kakor jih je n. pr. oskrbovalo tukajšnje gledališče v Celju in Ptuj. Naš mariborski teater je s svojo kulturno tvornostjo in višino svojega umetniškega udeinstvovanja tako zelo že dokazal upravičenost in narodnostno-kulturno nujnost svojega obstoja, da moramo ob tej priliki dati izrazu svojemu začudenju, kako se morejo že dobiti ljudje, ki take govorice širijo ali pa, ki morejo takšne vesti brez podlage najti pri njih odmeva.

□ **Strokovna šola JSZ.** Drevi ob pol 20 predavanja na Koroški cesti 1. Predava višji mestni zdravnik dr. Wankmüller o zdravstvu in delavstvu. Delavci in prijatelji delavstva iskreno vabljeni.

□ **Samo danes se se predvaja v tukajšnjem** unionskem kinu izvirni japonski film »V senci Josivare«. Predstave ob 18.30 in 20.30.

□ **Večer domače glasbe** bo drevi ob 20 v kinu Apolo. Koncertira kitarski virtuos prof. Riedinger iz Gradca. Na koncertnem sporedu so zraven solo-točk še dueti (v zvezi s citrami, violino in klavirjem).

□ **Božičnico priredi** v nedeljo, dne 15. t. m., ob 19 v veliki dvorani Narodnega doma Kršćanska ženska zveza. Na sporedu so poleg pozdravnega govora deklamacije, petje, slavnostni govor prof. Živovnika, obdaritev ubogih, razdelitev božičnih daril in licitacija. Obdarovanih bo 197 revnih članic. Sodeluje godba »Kotoliške mladine« in pevski zbor »Maribor«. Vstopnice se dobijo pri vseh odbornicah. Čisti dobiček se bo porabil v nadaljnjo podporo revnih članic.

□ **V smislu določil čl. 4. in 5. zakona o zaščiti države** je bila proti ravnanju tukajšnje ljudske tiskarne Josipu Oslaku vlozena obtožba radi nameravane objave prvomajskega spisa, ki je vseboval nekatere izraze, ki so v opreki z določili omenjenega zakona. Spis ni izšel, ker se je že kratka odlika zaplenila; vendar pa je šlo za poziv k objavi. V zvezi obtožbe tukajšnje državne pravdnika se je vršila večkrat pri tukajšnjem okrožnem sodišču razprava. Senatu je predsedoval vs. Posega, vs. Guzelj, ss. dr. Tombak in dr. Senor prisodniki. Državni pravdnik dr. Zorjan je stal na stališču, da se obtoženec obsodi. Sodni dvor je spoznal obtoženca krivim in je bil ravnatelj Oslak kot predstojnik tiskarne obsojen na 10 dni zaporu in denarno kazen 500 Din. Obsojenja je zagovarjal dr. Reismann.

□ **Nepoboljšljiva tihotapca** Otmarija Longerja in Antona Viharja so prignali v Maribor; močanca sta tukajšnji policiji v imenitnem spominu. Izkazalo se je tudi, da sta jadralski širni dravske banovine pod tujimi imeni in da obtežujejo kosmatost njune vesti še nekatere druge zadeve. Tudi pri tukajšnji carinarnici vodijo o Viharju evidenco; zdi se namreč, da je močanec pred nedavnim ob priliki tihotapljenja raznih sort blaga v bližini lajterskega tunela streljal iz vagona na finančne organe. Oba sta izročena sodišču.

□ **Pod mestni traktor** bi bila kmalu prišla v bližini kavarne »Jadrana« Ana Rožička iz Tezna. Zenica je ohranila duhaprisotnost in jo je traktor samo oplazil. Rožička je nato šla k Vlahoviču na »gulaš« in četrtinko in je bila spet zdrava in vesela, da ni bilo večjega zla. Malo je manjkalo, da ni bilo po njej.

□ **Fantovske štorije.** Kar na lepem in brez nadaljnega je dvignil posestniški sin Jaka R. iz Zblgovcev motliko proti 26 letnemu hlapcu Alojziju Marušiču ter mu zbil več zobov in prizadejal še druge poškodbe. Dogodilo se je to v nekem »bubenšanku«. Marušič se zdravi v tukajšnji bolnici.

□ **Obrtno pravico** so izpustili v preteklem mesecu I. Benzin, mesar. Tattenbachova 2; F. Osemba, izdelovanje ženskih oblek. Meljska 42; J. Košar, pek. Kettejeva 22; F. Pišlerič, trg. z delikatesami, Frankopanova 29; I. Kočvar, trg. agentura, Cankarjeva 30; L. Segula, strojno pletenje, Koroška 30.

□ **Došlo! Čaj nove žerje.** Posebno se opozarja tudi na bogato zalogo obeskov za božično drevo. Prvovrstno blago, solidne cene. Jaš in Lesjak, Maribor.

Celje

□ **Na rojstni dan Nj.** Velicanstva kralja bodo brivnice ves dan zaprte.

□ **Državna krajevna zaščita dece in mladine** v Celju je naklonila tukajšnjim štirim osnovnim šolam vsaki po Din 5500, torej skupno Din 22.000, da za božič obdarijo najrevnejše deca s prepotrebno obleko ali obutvijo. Ta denar je zaščita imela deloma v prihrankih iz prejšnjih let, deloma je vse leto zbiral in se trudila, da bi mogla za praznik Božjega Deteta razveseliti čim več revne dece. K akciji za božičnico so pripomogli celjska mestna občina z Din 3500, občina Celje-okolica z Din 2500, Mestna hranilnica celjska z Din 2000, Celjska posojilnica z Din 2000, Ljudska posoj. z Din 500, g. Adolf Gluck, lesni trgovec, nam je poslal Din 200 in Tovarna tkanin v St. Pavlu pri Preboldu 40 m platna. Odbor se blagim dobrotnikom, ki so pripomogli, da bo tudi uboga deca lahko obhajala vesel božič, pristožno zahvaljuje.

□ **Iz hvalečnosti sta jim pustila otroka.** K cestnemu delavcu Landekerju v Gaberju je prišla pred nekaj dnevi njegova svakinja Jakobina Horvat s svojim 8 letnim sinčkom Volkom ter svojim priležnikom Milanom Novakovičem. Bili so vsi trije brez strehe in kruha, pa se jih je Landeker usmilil in jih vzel k sebi. Prošli ponedeljek pa sta Horvatova in Novakovič po francosko vzela slovo, pustila Landekerjevim sinčkom Volka ter brez sledu izginila. Z njima je, kakor so v terek ugotovili, izginilo tudi 300 Din, ki so bili v stanovanju zaklenjeni in kovež in katerega sta begunca očitno odprla ter zopet zaprla s ponarejenim ključem ali vitrihom Jakobina je 38 let stara, pristojna v Slovenjo vas pri Ptuj in po poklicu brezposelna služkinja. Njena nezakonska boljša polovica je bila večših gostilničar, je stara 49 let ter rodem iz Travnika v Bosni. Odlša sta ali proti Beogradu, morda pa tudi proti Trbovljam.

IZ SV. BENEDIKTA V SLOV. GORICAH.

Letošnji državni praznik 1. dec. smo tukaj proslavili na poseben način: z veličastno slovesnostjo za v svetovni vojni padle vojaške-farane (95 po številu). Ljudi je bilo ob blizu in daleč zelo veliko. Slovesnost se je izvršila pri pozni službi božji na prostoru pred cerkvijo. Močnejše državne zastave so plapoltele raz zvonik in hise. Slavnostni prostor je bil primerno ovencan, spominski ploščl za padle vojaške s križem vzdani v južno steno cerkve pa zakriti. Ko so blivši vojaši v močnejšem sprevodu prispeli na slavnostni prostor, je godba zaigrala žalostinko, moški zbor pa je zapel pesem »Gozdič je že zelen«. Domači kaplan g. Igu Brvar je kot blivši vojni kurat pretresljivo opisal silne žrtve benediške župnije v svetovni vojni in h koncu v vezani besedi proslavljajal junakih padlih za domovino. Ko je končal, je padla zavesa a spominskih ploščl in salva je zadonela na bližnjem holmu

Radio

SOLSKI RADIO V AMERIKI.

Ameriška država Južna Dakota ima okrog 50.000 sol, katere vse bo v kratkem opremila z radio sprejemnimi aparati in zvočniki. Likrat bo zgradila posebno oddajno postajo, ki bo oddajala vsak dan izključno solski program. Ta načrt je vsadil zanimanje celo v ameriškem prosvetnem ministristvu, ki se je začelo baviti z mislijo, da ustvari podobne postaje tudi po drugih državah.

PROGRAM RADIO-LJUBLJANA

Petek, 13. decembra: 12.30 Reproduciraana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio orkestra. 18.30 Naše združništvo, dr. Valentič. 19. Gospodinjina ura. 19.30 Italijanske, pouč. dr. Leben. 20. Delavska ura: Prelovec: Slava delu, poje moški zbor »Slaveci«; F. Uratnik: Delavstvo in prosveta; Seliskar: Rudnik: Sedmorojenček, recitira g. Skuk; Prenos obratovanja strojev iz tovarne »Saturnus«. 21. Koncert radio orkestra. 22. Časovna napoved in poročila.

Sobota, 14. decembra: 12.30 Reproduciraana glasba. 13.30 Časovna napoved, borza, reproduciraana glasba. 18.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio-orkestra. 18.30 Esperanto, poučuje g. Herkov. 19. Dva tedna po Španiji, predava g. N. Kuret. 19.30 Nemščina, poučuje prof. dr. Grafenauer. 20. Verdi: »Aida« na ploščah. 22. Časovna napoved in poročila, radio-orkester.

Drugi programi:

Sobota, 14. decembra.

Belgrad: 20 Operetni večer. 21 »Grengoir«, enodejanka. 22 Dnevne vesti in čas. 22.10 Plesna glasba. **Varšava:** 17.15 Literarna ura. 19.25 Reproduciraana glasba. 20.05 Klavirski koncert. 21.15 Zabavna glasba. 23. Plesna glasba. **Budapest:** 12.05 Koncert salonskega orkestra. 17.40 Popoldanski koncert. 19.30 Drama »Papiros bugyellarise«. 22.20 Koncert eiganskega orkestra. **Dunaj:** 11. Koncert kvarteta. 15. Mikrofon gre skozi planino, reportaža. 15.45 Popoldanski koncert. 17.20 Ruske pravljice. 18.20 Ruska glasba. 20.05 Ruski pesniki. 20.40 »Dežela za hrbtome, komorna igra. 22. Večerni koncert. **Milan:** 13.30 Koncert radio-orkestra. 16.30 Mladinska ura. 17. Koncert kvinteta. 20.30 Koncert kvinteta. 21.05 Leharjeva opereta »La danza delle libellule«. **Praga:** 20.30 Koncert češkega kvarteta. 21.35 Ljudska glasba. 22.20 Zabavna glasba. **Rim:** 13.15 Koncert radio-kvinteta. 17.30 Popoldanski koncert. 21.02 Koncert vojaške godbe. **Berlin:** 17.30 4 slike iz »Alerie Dreyfus«. 19.30 Šaljanci na ploščah. 20 »Dandanašnje življenje, lirčna suita. **Katovice:** 16.20 Reproduciraana glasba. 17.10 Mladinska ura. 20.05 Prenos iz Varšave. 21. Večerni koncert. 23. Plesna glasba. **Toulouse:** 18. Plesna glasba. 20.15 Večer operet. 21. Pevski koncert. **Štutgart:** 14.30 Koncert radio-orkestra. 19.30 Koncert tria. 20.15 Pester večer. 22.25 Vesela ura med samei. 23.45 Plesna glasba. **M. Ostrava:** 11.30 Reproduciraana glasba. 12.30 Opoldanski koncert. 16. Popoldanski koncert. 16.30 Mladinska ura. 17.30 Klavirski koncert. 19. Koncert češkega kvarteta. 22.20 Orkestralni koncert. 23. Zabavna glasba.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Zabetek ob 20

Petek, 13. decembra: Zaprio.

Sobota, 14. decembra: DON CARLOS. Premijera. Izven.

Nedelja, 15. decembra ob 15: JANEZEK-NOSAN-ČEK, mladinska predstava. Znižane cene. Izven. — Ob 20: DON CARLOS. Izven.

Ponedeljek, 16. decembra: VELIKA ABECEDA. Red C.

Opera:

Zabetek ob pol 20

Petek, 13. decembra: GORENJSKI SLAVCEK. Red B.

Sobota, 14. decembra: MAMZELE NITOUCHE, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 15. decembra ob 15: GORENJSKI SLAV-ČEK. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20: TIČAR, opereta. Premijera. Izven.

Mariborsko gledališče

Petek, 13. decembra ob 17: POHUIŠANJE V DOINI SENTFLORJANSKI. Dijaška predstava. Dijaške cene.

Sobota, 14. dec. ob 20: VELIKA ABECEDA. — Kuponi

Nedelja, 15. dec. ob 15: ZUPAN STILMONDSKI. — Kmečka predstava. Globoko znižane cene. — Ob 20: WORMSKI OROZAR. Znižane cene. — Kuponi.

OPERA NA PTUJSKEM ODRU.

V sredo, 18. t. m., se poje v ptujskem gledališču Lortzingova komična opera »Wormski orožar«. To pa samo v primeru, ako bo gledališče razprodano do sobote zvečer. Abonentni ne doplačajo ničesar, za ostale posetnike veljajo za 50% povišane operne cene radi dveh gostov in ogromnega ansambla, ki ga zahteva ta opera.

Naše dijaštvo

Kongregacija za akademičarke ima v soboto 14. t. m. ob 1/3 svoj zadnji redni sestanek pred Božičem v škofjski kongregacijski dvorani (Škof. dvorec, pritličje, prva vrata, desno). Za članice udeležba obvezna. Tovarišice, ki bi jih veselilo, da pristopijo, iskreno vabimo.

Iz društvenega življenja

Prosvetac Dev. Mar. v Polju priredi danes popoldne ob 4 »Živa pokopanca«, drama v petih dejanjih z živo sliko. Sodeluje društvena godba. Vsi prijatelji vladno vabljeni.

Seja stolne prosvete je nocoj v petek ob 8 v Jugoslovanski tiskarni.

»Dijaško ognjišče« v Ljubljani bo imelo svoj redni letni občni zbor v soboto 21. decembra t. l. ob pol 4 pop. v prostorih hotela »Unione« z običajnim dnevnim redom. — Odbor

v slavo junakom, godba pa je zaigrala žalostinko. Nato je domači g. župnik blagoslovil spomenik s križem in mečani zbor je zapel v srce segajočo Adamičovo skladbo »Padlim vojakom-junakom«, nakar so se opravile mrtvaške molitve za padle. G. Lovrenčič je v imenu antonijevskega društva bojevnikov s primernimi besedami položil krasen venec na spomenik, moški zbor pa je slovesnost zaključil s pesmijo »Oj Doberdobite! In kaj primer- no, saj je 37 junakov izkrevavalo na južnem bojišču.

Avstrijska agrarna politika

Nov agrarni program — Pred zvišanjem carin

Pred nedavnim smo imeli priliko poročati, da namerava Avstrija zvišati svoje uvozne carine na kmetijske proizvode in da bo v ta namen začela se pogajati z Jugoslavijo in Madjarsko za revizijo obstoječih trgovinskih pogodb. Pri tem je pripomniti, da bi bila to že druga revizija pogodb z Avstrijo.

Vse to je v zvezi z novim avstrijskim agrarnim programom, ki ga bo v kratkem predložila avstrijska vlada narodnemu svetu.

Sledila je namreč vedno bolj pogostnim akcijam avstrijskega kmetijstva, ki hoče postati za Avstrijo avtarkična, torej zadovoljiti vse potrebe avstrijskega trga, ne da bi bila Avstrija navezana na uvoz kmetijskih proizvodov. Priznati moramo, da beleži avstrijsko kmetijstvo po prevratu sem kolo-salen napredek na vseh poljih, kar čutimo tudi mi kot država, ki je eden najbogatšjih avstrijskih dobaviteljev za kmetijske proizvode. In avstrijski trg je vedno slabši za nas, gledati moramo sicer, da ga obdržimo, obenem pa bo treba skrbeti za nova tržišča, kamor bi lahko prodali svoje odvisne proizvode.

Bilo je mnogo načrtov za povzdigo kmetijstva kakor: uvedba žitnega monopola, uvedba posebnih premij za nasade in žitna polja ali uvedba takih vzrokov, ki bi prisilili izkoriščanje vse površine; končno pa je vlada sklenila v svrhu pospeševanja pridelovanja žita predlagati zvišanje carine na pšenico na 6 zlatih kron in izplačilo enkratne podpore v znesku 9 milj. šilingov. Sedanja carina je vezana in znaša 2 zlati kroni. Zato bi bila potrebna revizija obstoječih pogodb. Avstriji seveda pa nečeto dati za zvišanje agrarnih carin nikakih koncesij pri industrijskih izdelkih. Avstrijem se tudi za to muči, saj je pričakovati v kratkem mednarodnega carinskega premirja in potem

Poštna hranilnica v novembru

Poštnoekovni promet je bil v novembru nekoliko manjši kakor v oktobru iz sezonskih razlogov: znašal je 5719,7 milj. Din napram rekordu v oktobru: 5879,3 milj., je pa seveda še (razen oktobra) najvišji v letu. Delež brez gotovinskega prometa je bil v »novembru 48,68% napram 48,75% v oktobru. Skupno je v prvih 11 mesecih t. l. znašal poštnoekovni promet

nad 54 milijard Din napram 49 milijardam v istem času lani (1929: 54.365,9 milj., 1928 48.925,2 milj. in 1927 45.971,7 milj. Din

Število računov je v teku meseca novembra naraslo od 17.551 na 17.667, od tega v Ljubljani od 5125 na 5136, v Zagrebu od 5270 na 5331, v Beogradu od 3580 na 3636, in v Skoplju od 792 na 809. V Sarajevu pa je ostalo število računov neizpremenjeno: 2755.

Tudi vloge, oz. saldo vlog na računih je ponovno narasel in dosegel rekordno višino 874,4 milj. Din koncem meseca napram 812,3 milj. koncem oktobra t. l. Iz tega se vidi velika likvidnost na našem denarnem trgu. Koncem meseca se znašale vloge

	milj. Din
december 1928	666,4
marec 1929	528,4
junij 1929	758,5
september 1929	777,0
oktober 1929	812,3
november 1929	874,4

Po posameznih podružnicah se razdele vloge koncem novembra (v oklepajih podatki za oktober): Beograd 313,8 (266,8), Zagreb 237,6 (212,4), Ljubljana 157,2 (134,5), Sarajevo 137,2 (138,6) in Skoplje 28,6 (29,9) milj. Din.

Prav znaten dvig pa beležijo

hranilne vloge.

Število hranilcev se je v novembru povečalo za 3514, vsekakor znatno, višina vlog pa od 93,8 na 98,2 milj. Din. Zaradi velikega števila novih hranilcev se je povprečna vsota ene vloge znižala od 1785 Din na 1751 Din. Število izdanih hranilnih knjižic je doseglo lepo število 56.058, vloge pa bodo ob koncu leta gotovo presegle 100 milj. Din. Zleti bi bilo, da se tudi o hranilnih vlogah in o prometu objavljajo podatki po podružnicah.

ZPOETNO ZNIŽANJE OBRESTNE MERE

V ANGLIJI.

London, 12. dec. AA. Angleška narodna banka je znižala obrestno mero s 5 in pol na 5%.

ZNIŽANJE OBTOKA BANKOVCEV.

Belgrad, 12. dec. AA. Stanje Narodne banke kraljevine Jugoslavije z dne 8. decembra izkazuje povišanje kovinske podlage od 446,9 na 450,60 Din. Novčanje v obtoku je bilo za 5727,9 milj. Din (za 38.035.030 Din več). Kar pomeni napram izkazu z dne 30. nov. 1929 povišanje za 38,0 milj. Din.

Vpis v trgovinski register: Električna centrala, družba z o. z. v Dolu pri Ljubljani 150.450 Din, od tega aport 51.000 Din: 2 parceli v Beričevem; Maver Matevž.

Izpremembe v zadržnem registru. Vpisi: Pohorska vzpenjača v Mariboru, r. z. z. o. z.; Hranilnica in posojilnica v Sv. Vitu pri Ptuj, r. z. z. n. z.; Izbris (radi razdržitve): Hranilnica in posojilnica v Logatcu, r. z. z. o. z. v likv.

Naknadni ugotovljeni narok. Maks Durjava & Co. v Mariboru 19. decembra.

Bilanca hrvatskih d. d. Privredna štampa, d. d., v Zagrebu, ki izdaja Morgenblatt in Lloyd izkazuje za 1928 29 pri kapitalu 1,69 in upnikih 1,2 milj. izgube 23.157 Din napram 392.472 Din koncem posl. leta 1927-28. Čakovska industrija železa, ki je blizu Rotschildovemu koncernu, izkazuje za 1928 0,11 milj. izgube (0,31) pri kapitalu 1,25 in upnikih 3,5 (4,0) milj. Din. — Jugoshtampa predlaga odpis rezervnega zaklada na račun izgube prejšnjih let.

Borza

12. decembra 1929.

DFNAR

Po včerajšnji uvertistvi so danes tečaji ponovno popustili. Promet je bil slab. Do zaključka je prišlo tudi v devizi Varšava po 6,29. Privatno blago je bilo zaključeno v devizah Trst in Varšava, v ostalih zaključenih devizah pa je intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklep. zaklj. teč.) Amsterdam 227,50 bl., Berlin 1348,75—1351,75 (1350,25), Bruselj 789,32 bl., Budimpešta 988,22 bl., Curih 1094,40—1097,40 (1095,90), Dunaj 792,03—795,03 (793,53), London 275,26 bl., Newyork 56,27 bl., Pariz 222,06 bl., Praga 166,86—167,63 (167,26), Trst 294,18—296,18 (295,10, 295,21), Varšava 627,50—630,50 (629).

Zagreb. Amsterdam 227,50—227,80, Berlin 1348,75—1351,75, Budimpešta 986,72—989,72, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 791,95—794,95, London 274,06—275,66, Newyork 56,17—56,37, Pariz 221,06

ne bi mogli zvišati carin. Seveda bo treba primer- no zvišati tudi carine na moko od 5 na 8 zlatih kron. Pa tudi drugače bo vlada pomagala mlinom. Mlini bodo morali 70% rži in 40% pšenice, ki jo zmeljejo, kupiti v Avstriji.

Poleg zvišanja carin na pšenico in moko bo zvišana tudi carina na sladkor (in davek); nadalje se bo zvišala teža carini podvrženih prašičev. Špeharji nad 110 kg dosedaj niso plačali uvozne carine. Sedaj pa je predlagano zvišanje na 125 ali 130 kg.

Drugič predlaga avstrijska vlada 9 milj. šilingov (t. j. 72 milj. Din) podpore. Ker znaša površina posejana s pšenico in ržjo ca. 600.000 ha, pride torej na 1 ha 15 šilingov letno t. j. 120 Din. Če bodo pa državne finance ugodne, se bo drugo leto ta podpora zvišala.

Od vseh teh in drugih ukrepov je pričakovati nadaljnega izboljšanja v položaju avstrijskega kmetijstva. Ze opetovano smo opozarjali na lepe uspehe pospeševanja kmetijstva v Avstriji, ki jih čutimo na lastni koži, in bi nam lahko bili Avstriji vzgled. Vzemimo n. pr. samo mlekarstvo in sirarstvo. Še l. 1915 smo izvažali v Avstrijo za desetine milij. Din mleka; Avstrija je bila takrat v mlekarških proizvodih pasivna za 30 milj. šilingov, od tedaj pa je naš izvoz popolnoma prenehal in danes Avstrija mleko in maslo izvaž v vedno večjih količinah. Vse delajo v povzligo domačega mlekarstva. Uvajajo se uvozna spričevala za mleko in proizvode. Za vsak izvožen斤 mleka in stot masla in sira dobe izvozniki premije. Potem seveda ne izostajajo uspehi, ki bodo v kratkem napravili Avstrijo za izvoznico kmetijskih proizvodov kakor mora sedaj uvažati za stotine milijonov kmetijskih proizvodov.

do 223,06, Praga 166,86—167,66, Trst 294,12 do 296,12.

Belgrad. Berlin 1348,75—1351,75, Bruselj 787,82—790,82, Budimpešta 986,72—989,72, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 792,03—795,03, London 274,84—275,76, Newyork 56,17—59,37, Pariz 221,06 do 222,06, Praga 166,86—167,76.

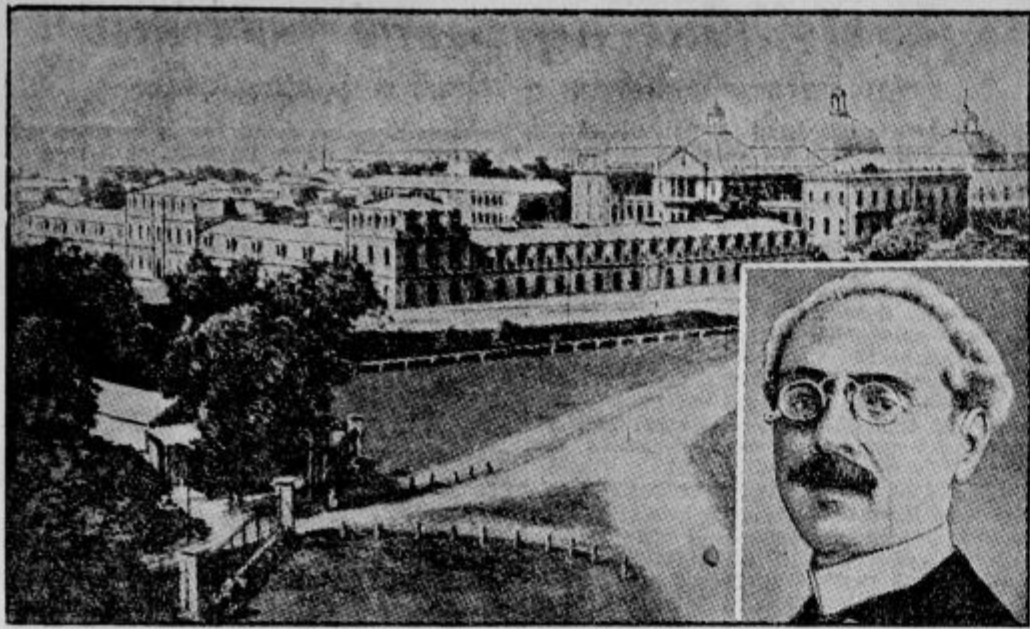
Curih. Belgrad 9,1285, Berlin 123,175, Budimpešta 90,1375, Bukarest 3,07125, Dunaj 72,40, London 25,1275, Madrid 71,60, Newyork 514,50, Pariz 20,2625, Praga 15,265, Sofija 3,72125, Trst 26,955, Varšava 57,775.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12,6023 (valuta) 12,5675, v Londonu, Newyorku in v Pragi neizpremenjeno.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska pos. 170 den., Ljublj. kred. 124 den., Praštediona 905 den., Kred. zavod 170 den., Veveče 130 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Ruše 250—260 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 435,50 do 436 (436), kasa 435—435,50 (435), termini: 12 436 do 437, 7% invest. pos. 85,50 den., agrari 32. — Bančni pap.: Union 201—202 (201), Poljo 16—17, Hrv. 50 den., Kred. 95—100, Jug. 81—83 (81 do 83), Lj. Kr. 125 den., Medjun. 58—60, Nar. 8160 den., Prašted. 905—910 (905), Srpska 157 den., Zem. 129 den. — Ind. pap.: Guttman 180—185 (190), Slavonia 190—195 (190), Slavels 92—95, Danica 110—115, Drava 290—330, Sečera 384,50 do 390, Osj. ljev. 180 den., Brod. vag. 135—

Težki spopadi na Haitiju. Med ameriškimi mornariškimi vojniki in stavkujočimi domačini na Haitiju je prišlo do krvavih spopadov. Devet mrtvih in več ranjenih je obležalo na mestu. Iz Amerike so odposlali vojno ladjo s 500 vojniki, številnimi letali in strojnimi puškami. Haiti je po imenu svobodna država, vendar pa od leta 1915. vrše nadzorstvo Združene države. Na sliki vidimo vladno poslopje v Port au Prince, na desno pa je sedanjí predsednik na Haitiju Louis Borno.

Na dnu Šangaja

Londonški list »The Daily Mail« takole opisuje življenje v Šangaju. Neki petdesetletni kitajski gospod, nemirnega pogleda izza svojih z roževino obrobjenih očal in s smešnim izrazom strahu na svojem obrazu, je hitro izstopil iz neke banke v bogatem delu evropskega Šangaja. Tekel je po trotuarju kot splašen zajec v zaprt avtomobil, ki ga je čakal na cesti. Njemu tik za petami pa sta šla dva, brez dvoma Rusa z modrima vojaškima čepicama. Oba sta imela v rokah napet samokres. Eden je sedel zadaj, drugi pa spredaj k šoferju. V tistem trenutku, ko sta ta dva vstopila, je avto odbrzel in izginil v prometni Kinkiangovi ulici.

Clovek bi mislil, da je ta gospod s častnim spremstvom za seboj skušal pobegniti iz banke, kjer je ukradel denar, toda tu je šlo za uglednega bogatega Kitajca, ki je hotel uiti poklicnim tatovom. Predstavljaj je za šangajške razbojnike masten plen, za katerega bi lahko zahtevali velikansko odkupnino. Ko bi bil že enkrat na varnem, namreč prepeljan v kakem čolnu ali v podkrovrju kaknega naloženega parnika čez reko, ki obilo poplačal ves trud in nevarnost teh ljudi, ki so ga »ukradli«. Šangajski razbojniki namreč krajejo ljudi in so v tej stroki dosegli že visoko stopnjo spretnosti in pretkanosti. Ti razbojniki vprizore kar pravcate love na Kitajce, posebno na bankirje, trgovce, agente, ki so v službi inozemskih trvdik. Tudi njihove otroke visoko cenijo in jih krajejo tako, da si jih naberejo kar celo zalogo.

Nekatere teh tolp delajo z neverjetno drznostjo. Včasih so tako predrzni, da ugrabijo svojo žrtev na najbolj prometni ulici in jo odpeljejo kar v njenem lastnem avtomobilu. Šoferja enostavno zamenjajo s svojim in ta odpelje avtomobil. Čez nekaj dni dobi rodbina pismo, v katerem zahtevajo gotovo vsoto denarja, ki mora biti položena na gotovem mestu in seveda v določenem roku. Sicer ugrabljenega člana družine ne bodo izpustili, ampak ga celo ubili.

Ti razbojniki zelo dobro vedo, kdaj je treba izvršiti ugrabljenje. Izvedejo ga šele tedaj, ko so že dolgo časa skrbno nadzirali vsako kretanje tistega, ki so si ga izbrali za žrtev. Lahko je navzočih pri ugrabljenju petdeset ljudi, toda preden bi padlo komu na um, da bi pomagal, so razbojniki s svojo žrtvijo že daleč. Neka tolpa je nedavno navalila kar v hišo ene svojih žrtev in jo odvedla vpričo vse rodbine.

Tak napad je bil izvršen nedavno na hišo nekega bogatega Kitajca v Joffreovi ulici v francoskem delu mesta. Razbojniki so izbrali za svoj posel noč, toda računali so slabo, ker se je baš tedaj izmenjala nočna in dnevna ruska straža. Tako so razbojniki naleteli na hud odpor. Dva Rusa in dva Kitajca sta bila

ubita in en Rus ranjen. Razbojniki so pobegnili, prišla je še francoska policija in mislili so, da je bitka končana. Toda temu ni bilo tako. Ob 4 zjutraj so se razbojniki zopet vrnili in poskušali razbiti glavna vrata. Toda, zopet so bili odbiti in izgubili so še enega člana. Drugi napadi na poslopja so manj predrzni. Neki Anglež, član šangajske policije, je pri neki raciji sam ubil pet razbojnikov. Policija ve, da je bilo preteklega leta plačanih skoro 60.000 liver šterlingov kot odkupnina razbojnikom, ki »delajo« v Šangaju. To je pa samo majhen del vse vsote, zakaj za večino takih ugrabljenj se sploh ne zve. Ukrenili so vse mogoče varnostne naprave v evropskem delu mesta, da onemogočijo taka ugrabljenja in napade. Policija včasih z revolverji v rokah napravi kordon okrog cele ulice in preišče vse sumljive avtomobile in vozove.

Zaradi teh neprestanih napadov so se organizirale neke telesne garde, ki jih tvorijo večinoma brezposelni Rusi, bivši vojniki, ki jih sprejmejo v službo bogati Kitajci. Dozdaj jih je že okrog 400 in marsikak bogat Kitajec jih ima v službi po šest. Ti so izborni plačani in imajo hrano zastonj. Nosijo tudi najrazličnejše uniforme. V neposredni bližini slede svojim gospodarjem in pazijo nanje.

Šangaj je poln takih zločincev. Kakor pravi Stirling Fressenden, glavni ravnatelj čičaškega občinskega sveta, se niti Chicago ne more primerjati z njimi.

Številne razporeke v Ameriki

Statistika, ki je izšla kot dodatek k ljudskemu štetju v Washingtonu, odkriva čezdalje večjo resnost vprašanja razporok v Združenih državah Severne Amerike. V letu 1928. je znašalo število porok 1.182.497, v letu 1927. pa 1.201.053, to se pravi, da je padlo za 18.556 ali pa 1.5%. V nasprotju s tem pa kaže število razporok porast: v letu 1927. je znašalo 192.037 in v letu 1928. 195.939. V državah, kjer državni zakoni ovirajo razporeke, je odstotek teh v razmerju s porokami majhen. V državi Kolumbiji znaša samo 1 : 52.5 in v New Yorku 1 : 21.6. Če vzamemo vse države skupaj, pa znaša razmerje 1 : 6, to se pravi: na šest porok pride ena ločitev. Pri problemu razporok se kaže približno isti pojav kot pri prohibiciji. Sprejetju posebno strogih zakonov v eni državi sledi naraščanje prestopkov v sosednjih državah, kjer so milejši zakoni. Število bi se dalo omejiti le tako, da bi se uvedli enaki zakoni za vse države. O tem so že mnogo razmišljali, vendar se ameriški parlament doslej še ni lotil tega vprašanja.

Ostrige v jodu

Loubatie, profesor na vseučilišču v Bordeauxu, je imel nedavno v tamkajšnjem medicinskem društvu predavanje, pri katerem je priporočal, da se zdravi, ki imajo zopern okus, v bodoče predpisujejo v splošno priljubljenih jedilih, da se tako v pravem pomenu besede združi prijetno s koristnim. Da praktično pojasni svojo teorijo, je predlagal, da se jodovi preparati, ki jih mnogi le neradi uživajo, dajo v bodoče v zvezi z ostrigami. O tej precej čudni sestavi ostrig in joda je poročal, da on s steriliziranim nožem in v gumijastih rokavicah odpre školjko in nato ostrigo položi v jod. Ko je ostriga prepojena z jodom, kakor je bila prej z morskovo vodo, je pripravljena za uživanje za tistega, ki je prisiljen jemati jodov preparat. Loubatie je označil te poizkuse kot izhodišče k novi metodi medicinskega zdravljenja, ker se na podoben način lahko predpiše tudi solata z ricinovim oljem, vermut v močno posladkanem pudingu in železo v omeleti. Tako bi, kakor misli Loubatie, izginila vsaka mržnja do še tako neprijetnih zdravil. Da popolnoma razumemo stremiljenje profesorja Loubatieja, moramo vedeti, da je on doma v Normadiji, kjer, kakor znano, polagajo posebno važnost na kuhinje in kuho in kjer Loubatie sam deluje v kuhinji namesto v laboratoriju. Svojo novo metodo imenuje gastroterapijo, ali, če bi se ta označba glasila preveč po kuhinjsko, terapevtogastronomijo.

Usodni klobuk

K nekemu zlatarju v Rotterdamu sta prišla te dni dva tujca in mu ponudila v nakup dragocen prstan iz platine. Zlatarju pa se je

Indijski knez Aga Khan (X) in njegova mlada žena, hčerka pariškega hotelirja Carrona, s katero se je te dni poročil, pred filmskim aparatom. Na desni so trije odposlanci iz domovine ind. kneza.

zdelo stvar sumljiva in je obvestil policijo, ki je uvedla preiskavo. Dognala je, da ima opraviti z nekim 26letnim Poljakom in z nekim 29letnim Rusom. Razen prstana sta imela pri sebi še zlato cigaretno dozo in nekaj srebrnih gumbov za manšete, katere sta hotela že v Amsterdamu pravit v denar. Ko so Poljaka vprašali, kje je dobil te stvari, je pripovedoval pustolovsko zgodbo. Dejal je, da je kupil te dragocenosti v Šangaju. Do bi to dokazal, je pokazal svoj klobuk, ki je imel znotraj res etiketo neke trgovine v Šangaju. Policiji pa to ni bilo zadosti in je raziskovala dalje. Kmalu

Elegantnim gospodom

priporočamo za plesno sezono in druge večerje in prireditve sijajne smokinge, frake in žakeje v izvrštev. F no „Gent man“ angleško črno bago oddajamo poljubno metrov

DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA

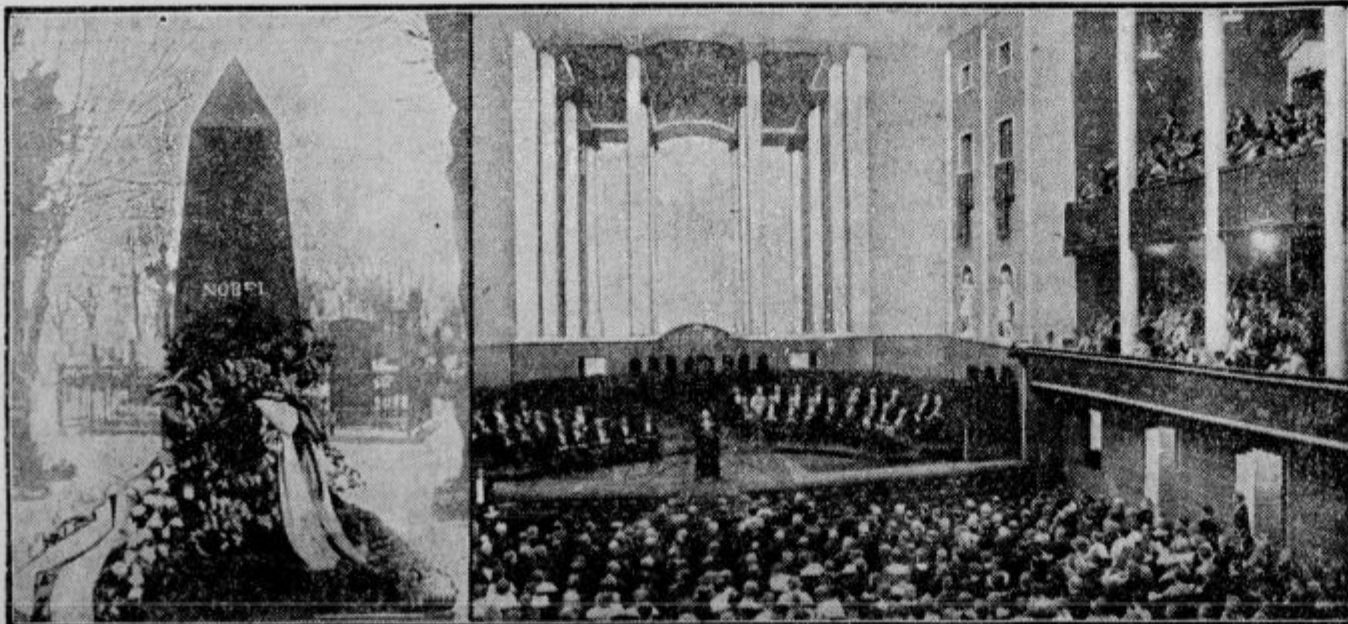
Grof Stolberg pogojno obsojen

Svoj čas smo obširno poročali, da so v gradu Janovice pri Hirschbergu 18. marca 1929 našli grofa Eberharda Stolberga ustreljenega. Osumljen, da je grofa ustrelil, je bil njegov sin Kristijan, katerega so zaprli. Ta je spočetka trdil, da so vdrli v grad roparji in da so ti ustrelili grofa. Pozneje pa je grof Kristijan priznal, da se mu je po nesreči izprožila puška in strel je usmrtil njegovega očeta. Po dolgotrajni preiskavi je državno pravdnštvo obtožilo mladega grofa uboja iz neprevidnosti in te dni se je vršila razprava pred sodiščem v Hirschbergu. Zaslišane priče in posebno izvedenci so za obtoženega grofa izpovedali precej ugodno. V sredo zvečer je bila razglašena sodba. Grof Kristijan Stolberg je bil zaradi uboja iz neprevidnosti pogojno obsojen na devet mesecev zapor. Všteje se mu 1 in pol meseca preiskovalnega zapor. Če v času, ki ga določi sodišče, ne bo zakrivil nobenega kaznivnega dejanja, se mu bo kazneni popolnoma črtala.

Anekdote

Bernard Shaw je moral na postaji neke lokalne železnice na Francoskem dolgo čakati na vlak. Minila je že cela ura in pol, ko bi bil imel po voznom redu vlak že odpeljati. Shaw čaka in čaka... Mimo pride postajni načelnik. »Halo, gospod načelnik!« ga pokliče Shaw. »Prosim lepo?« »Kje pa je tu pokopališče?« »Tu v bližini ni nobenega!« odvrne postajni načelnik. »Kje pa vendar pokopavate ljudi, ki umro radi čakanja na vlak?«

Akademiki praznujejo obletnico svojega dijaškega društva. Zidane volje so in poredno se mužajo svojemu priletnemu profesorju, ki se je kot vabljenelec udeležil slavnostne večerje in je že bil nekoliko v rožcah. Pa vprašajo študenti profesorja: »Gospod, kako vendar to pride, da nam mladim stopi vino v glavo, Vam starim pa v nogo?« — »Čisto naravno,« se odreže stari profesor, »vsakemu gre vino v tisti del telesa, ki mu je najslabši.«

Razdelitev Nobelovih nagrad se je izvršila 10. decembra v stockholmski koncertni dvorani. Na levi je grob ustanovitelja nagrad Alfreda Nobla na pokopališču v Stockholmu.

Ivan Cankar: Das Haus zur barmherzigen Mutter Gottes. - Mein Leben

Autorisierte Uebersetzung aus dem Slovenischen von G. Jirku. Niethammer Verlag, Wien-Leipzig, 1930.

Drugi zvezek nemške izdaje Cankarjevih spisov v prevodu gospe Jirku obsega »Hiso Marije Pomočnice«, »Moje življenje« ter iz iste knjige črtice »Desetica«, »Tvoja mladost« in »Večna molitev« ter iz knjige »Ob zori« novelo »Pred gostilno«. Knjiga je izšla v enaki krasni opremi, kakor jo je brizna založba pripravila za prvi zvezek. Nemška kritika je sprejela »Hlapca Jerneja« nad vse pričakovane povoljno, v največ primerih celo z iskrenim navdušenjem. Tako je led prebit in nadejati se je, da bo tudi drugi zvezek dosegel enak uspeh kakor prvi. Trud je prevajateljici in založbi ves nemški slovestni svet s pohvalo poplačal, a tudi mi moramo biti obema hvaležni, kajti od te Cankarjeve izdaje ima ves naš narod neprecenljive koristi. Značilna opomba na ovitku drugega zvezka »Ein unbekannter Grosser aus der unbekanntesten Literatur Europas«, ki je posneta iz Ernest Schwenkove ocene v »Die literarische Welt«, namreč zadostno priča o tem, kako smo nepoznani v svetu in ima torej ta prevod mimo slovestvenega pomena tudi tega, da seznanja svet s Slovenci in brez pogumnosti prevajateljice in založbe bi bogzna kako dolgo ostal Cankar še nepoznan in z njim v mnogih ozirih tudi Slovenci.

Ko sem prečital najprej prevod od konca do kraja, nisem opazil ne vrzeli ne potvorb, kajti nemško besedilo teče gladko, napeto in vsebuje značilne Cankarjeve odtenke izraza; ne da se tačiti, da je prenešen njegov svojevrsni slog uspešno v nemško besedilo. Pa imaš pri tem čitanju le neprijeten občutek — morda spomin na izvirnik, iz katerega marsikaj vendarle pogrešaš? Lotil sem se primerjati. Dasi predavateljica omenja, da so v »Hisi Marije Pomočnice« »enigme, Stollen gekürzt«, je vendar ta opomba, ki v ostalem ni pohvalna utemeljena, kar bi bilo močno želeli, nekoliko preskrbna. Opazil sem, da je prevod svoboden vse preveč. Mnogo stavkov je izpuščenih, ponekod je pa besedilo razčlenjeno. Moti samovoljna sprememba razdelbe odstavkov. Popolnoma izpuščena sta dva prizora, in sicer iz

Lojzkega in iz Britignega doživlja doma, torej tista dva, ki so jima ob izidu slovenskega izvirnika po krivem očitani poltenosti. Pa naj bi že bilo razumljivo, da se je prevajateljica zdelo nasprotje med tiho povestjo smrti in kričnim opisom grdega življenja prebudo in je radi tega prizora izpustila (s čimer ni rečeno, da je bila v to opravljena), se mi čudno vidi, da je občutno krajsala priliko o kanarčku, kajti ta prilika je morda najočnejša in najbolj pretresljiva, kar jih knjiga vsebuje, neprekosljiva v svoji simbolični nasičenosti. V nemškem prevodu je pa ta prilika skoro docela slečena simbolike in je postala tako epizoda, katere globoko ozadje je komaj površno naznačeno. — V prevodu »Moje življenje« je besedilo, ki obsega v izvirniku 15 poglavij, skrajšano za celotno III., V., X. in XV. poglavje ter za uvodna dva odstavka. Ostala poglavja so strnjena v vsega pet poglavij. — »Desetica« je postala v prevodu »Ein Talere«, pa tudi »Hisa Marije Pomočnice« ni »Das Haus zur barmherzigen Mutter Gottes«. (Ali ni na Dunaju »Mariahilferstrasse«?)

Teh in takih nedostatkov, ki nikakor niso samo po sebi umevni, a tudi nikjer od prevajateljice utemeljeni ali razloženi, je v pričujočem zvezku mnogo več nego v prvem. Ker je prevod gospe Jirku tisti, ki bo Nemcem ostal, kajti ni pričakovati, da izide vsaj v dolednem času drug prevod, smatram, da je potrebno opozoriti na njegove nedostatke, da se bodo pri prihodnjih zvezkih, ki jih založba oblikuje, po možnosti odpravili, a v slučaju nove izdaje prvih dveh, temeljito popravili škoda je namreč toliko izvirnega truda, za katerega gospe Jirku polno priznanje, da bi veljal za polovičarsko delo; tem bolj pa je škoda, ker po ostalem sodeč, prevajateljica gotovo ne manjka zmožnosti za popolno in dovršeno delo, kakršno naj bi bil pač vsak resen prevod.

Fritz von Haniel je napisal »Hisi Marije Pomočnice« kratek, a lep in smotren predgovor. s. 8.

Iz našega glasbenega sveta

Opera nekaj životari, kakor bi se po Valkiri oddihovala, Matiča žanje z Miško slavo na Francoškem, koncertov ni in tako so tu še nove revije in note, o katerih mi je poročati.

Ljudsko petje v cerkvi.

Zadnji letošnji Glasbenik je izšel in zaključil svoj 52. letnik. Uvodoma se G. Janez Kalan zavzema za ljudsko petje v cerkvi. Mislim upravičeno. Hočemo voditi duše k novi, idealistični orientaciji iz povojne turobnosti in v 18. stoletju so vodilni duhovni pokazali podoben napor in so zahtevali ljudskega, enoglasnega petja. Upravičeno je grmel Trubar zoper čutno nizozemsko glasbo v cerkvi, zoper umetno mnogoglasje, ki je tu »zaradi tih glasov in mnogoterih štim« in zahteval ekspresivnega enoglasja vseh vernikov, pesem v unisonu, kateremu pa je treba »perločiti« celo serce. Tudi danes priporoča Cerkev polifonijo in enoglasje, določno čuteč velike duhovne vrednote teh stilov v primeri s čutno akordiko in kaj bi bilo lepšega kakor vpeljati ljudsko petje v tem smislu? G. Kalan piše preprosto: »vi pojejte tako lepo, da jaz še moliti ne morem...« s tem je marsikaj rečenega, dasi se z vsemi ostalimi njegovimi nazori ne bo vsak strinjal. In vendar — reformirajmo! Še vse preveč je čutnosti v današnji cerkveni glasbi, še vse preveč duhovnega izraza! — P. Sattner opozarja na skrb za orgle. A. Gröbming piše o tvorbi glasov. Fr. Ferjančič piše o pok glasbeniku V. Marčiču, dr. Mantuani o pok. dr. Weimannu, predsed. Cec. društva, Sr. Kopore o mladem glasbenem geniju Firkušnem, Kramar o svojih zapiskih starih pisav, Steska o ljubljanski glasbeni šoli. Sleda naredbe glede zavarovanja organistov, dopisi, poročila itd. Glasbena priloga prinaša dr. Milana Cigaletovo Božično za meš. zbor z orglami in A. Mavrovo Nazareško liližo za meš. zbor in orgle.

Prerejanje ljudskih pesmi

se je zadnji mesec razširilo. V kratkem smo dobili dve Preloveci, dve dr. Cerinovi izdaji, nedavno pa še J. Pavličeve »Slovenske narodne pesmi« za en glas in klavir. Baje tudi N. Stritof pripravila za izdajo priredbe Vrazovih zapiskov.

Ce bi hoteli imeti neko osnovo za presojo teh priredb, bi šlo morda za tale načelni premislek. Vsekakor je »fotografija« kmečke pesni z njeno primitivno formo in vsebino eno, nje priredba, »gospodstva obkles«, »poplemenitenje« z modernimi meščanskimi sredstvi pa drugo. Nekomu je prvo v svoji prvotni, primitivni preprostosti bolj všeč, drugi se pa ravno nad to preprostostjo izpostavljajo in misli, da je pesem »poplemenitila«, če ji je vzel avbo in nataknil klobuk z novejim peresom. Včasih se zgodi, da ima pesem kmečko srce, pa gosposke šiničevlje in da to občutiš za estetsko smešnost.

Nacionalen roman, ki opisuje borbo med fašizmom in domorodnim nemštvom v Južnih Tirolah, je napisal Robert Hohlbaum pod naslovom: Das Paradies und die Schlange (Staacmann, Leipzig, 5.50 M.). Povest je pisana zelo učinkovito, tako da globoko pretrese in ogorči. Na eni strani brezobzirni, bistveno tuji, brez moralni potujevalac, na drugi strani brezmočno, a vendar junaško herojstvo trpinčenega nemškega prebivalstva. Omenjamo zato, ker bi nam bilo treba velikega dela z istim motivom!

»Buržujske opere«. Državna opera v Baku je naznanila, da bo uprizorila »Zlatega petelina« Rimskega-Korsakova in Wagnerjevo »Valkiro« in sicer »težkega srca, samo vsled pomanjkanja novih dobrih proletarskih oper«.

Vspehi ruske opere. V foyerju monakovskega rezidenčnega teatra so obesili spominsko ploščo z napisom o gostovanju O. Gzovske in V. Gajdarova, ki sta predvajala Dostoevskega in L. Andrejeva. Oba umetnika sta prva tujsca, ki sta nastopila na monakovskem odru.

Ossendowski je zopet napisal interesantno povest: Dnevnik šimpanzinje (Tagebuch einer Schimpansin, Wien, Phaidonverlag, 233 strani), ki je namenjena velikim in malim otrokom. Je povest šimpanzinje, ki jo v džungli vijeje in v Evropo prepelje, kjer doživlja najraznovrstnejše dogodke usode, se izučijo v pametno, dobrovoje in pasje pokorno žival, dokler je domotožje ne zapelje k begu nazaj v džunglo. Knjiga je dovolj preprosta za mlade in ima zdrav humor.

No, Prelovec je pesmam pustil kmečko srce in jih opremil le z najnujnejšim harmoničnim ozadjem, v katerem to srce ne more vtoniti. Tudi Pavlič čuti, da učena harmonika ne pristoja neučeni Mielki, gre pa le korak naprej, skrbi za efektne klavirski part, ki hoče včasih celo slikati in biti nekoliko samostojnejša glasbena tvorba. Dr. Cerinovi ne pozna Pavlič je priredil »Goreči ogenj«, »Jaz nam pa konjček«, »Gozdje je že zelen«, »Polka je ukazana«, »Pojdem v ruten«, »Pijmo ga pijmo« in »Pa moje ženske glase«.

Ko bi naši prirejevalci vedeli, koliko imamo lepših in glasbeno zanimivejših pesmi kakor so te, čisto močno alpski vplivni, ušesar prijetni sla-gerji, bi segli tudi po belokranjskih in dolenskih, vzhodnoalpskih kakor Adamci in dr. Kimovec. Tako pa nam grozi preplava tega, bi rekel, najmanj slovenskega blaga, ki se za edino slovensko propagira.

Za božice.

Naš neumorni Stanko Premrl je izdal Duo graduallia in nativitate Domini. Ad quatuor voces inaequales cum organo. Zalbog samozaložba. Založniki skrbijo danes samo še za kuharske bukve, Ubog skladatelj pa za kulturo. Mislim, da naj bi vse seglo po teh dveh, zelo solidno delanih skladbah (iz l. 1914.), ki sta umno zamišljeni in očitajeta ljubezen za polnozvočno harmoniko, ki daje povdar in zameh. Drugi graduallia ubira v spremljavi mehko božično razpoloženje in bo prav gotovo našel mnogo prijateljev med ostanitimi in pevci. Prav, da ste se objavili ti dve skladbi. Moramo se osamosvojiti, doslej smo črpali samo iz nemške zakladnice te vrste blago!

Napevi Jurija Fleišmana.

Prof. dr. Pavel Kozina je priredil: Jurij Fleišman Napevi iz Grlice. Zdravice in Besede Fleišman (zakaj ne Flašman?) je živel 1818 do 1874 in izdal več zbirki pesmi z gornjimi naslovi, ki so izhajale sredi preteklega stoletja. Flejšman ima nemško klasično in zgodnjoromantično šolo, hoče biti popularen in tudi v glasbi narodnjak, silno se giblje iz naturalizma klasikov in občutenjsko romantično smer. V tej zbirki so trije njegovi napevi (Metuljček, Zalovanje, Vinski hram), eden je Padovčev, eden pa Riharjev. Dr. Kozina, znan doslej kot pevski pedagog, pevovodja in glasbeni pisatelj, je skušal tem napevom dati nove življenjske moči in jim je priredil klavirsko spremljavo, ki je napevom silno primerna; v glavnem gre za harmonično spremljavo v klavirski tehniki, za občutenjsko ozadje in včasih rahlo slikanje. Pripravlja se tudi drugi zvezek teh priredb za izdajo. Prav tako. Saj smo na naše stare že pozabili, pa po krivici. Evo nam njih kvalitiv in novi obleki zopet! Naj bi izdaja popularizirala znova te stare kvalitete!

Ali že veste,

da dobi vsak, ki naroči »Radiowelt«, za eno leto ali podaljša naročnino za eno leto.

Zastoj elektronko

SD 4 (avdiolinko) ali XD 4 (aklepnio ojačevalko)?

Letna naročnina Din 250,- in Din 10,- za poštnino premije

Ali že poznate

najboljši mesečnik Evrope? Ako ne zahtevajte še danes številko »FUNK-MAGAZIN«-a na ogled

Pišite samo na

WIENER RADIOVERLAG, G. M. B. H. Wied. I. Postamtstrasse 6

Tomažev žindro 1990%

za gnojenje travnikov, vrtov, sadonosnikov ima na zalogi vsako množino: »MERKUR« PETER MAJDIČ, KRANJ.

Novi pravci protestantizma

V svobodni državi Saški, jedru protestantizma, se iz brezkončnih verskih zmed, ki so nastale po vojni, iz kaosa polagoma prikazujejo stremiljenja v nove, znamenite smeri Liberalna misel, ki korenini v bistvu protestantske vere ter je imela pred vojno tu v srednji Nemčiji svoje najmočnejše postojanke, začenja v krogih, ki goje še krepke stike s cerkvijo, izgubljati svojo brezpogojno veljavo. Zunanji povod za to je dal razvoj liberalizma na političnem polju: razvoj v pravega marksizma. Veliki dedič predvojnega liberalizma je po letu 1919 postal saški socializem, ki je na svoj način takoj uveljavil najskrajnejši materializem. Toda deset let, ki so poškela po revoluciji, zadostuje, da se spoznajo ali vsaj zaslutijo notranje zveze med nemškimi duševnimi stremiljenji.

Dva glavna predstavitelja protestantizma moramo danes ločiti na Saškem. Na eni strani stoje politično usmerjeni protestanti, na drugi pa cerkveno verni ljudje. (Na tiste, versko indiferentne protestante, ki so bili sicer protestantsko krščeni, ki so pa izgubili s cerkvijo vsako zvezo, se tu ne bomo ozirali.) Dasi more biti tudi vsak politično usmerjen protestant cerkveno veren kakor vsak drug in je dejansko na Saškem mnogo protestantov te vrste, vendar je razloček med enim in drugimi znaten: Za velik del političnega protestantizma je postala politika prvo ter se svetovni nazor — dasi se krščanstvu nikakor nočejo odpovedati — podreja političnim strankarskim zahtevam. Ta tip ima svoje glavne predstavitelje v neklih političnih in strankarskih voditeljih, ki imajo po svojih javnih službah in svojem zgledu zelo pomemben vpliv na ljudstvo. Razen tega skrbi njihov tisk, ki piše popolnoma v duhu teh voditeljev, za širjenje misli. — Drugo glavno skupino, ki je versko usmerjena, vodi resno misleča, s sodobnimi problemi boreča se protestantska duhovščina. Ta skupina presega prvo že po številu zelo znatno.

V tragiki liberalne misli je vnaprej utemeljeno, da lakotimenovani politični protestanti svojo versko svetovnonazornost posest izrazito podrejujejo koristim politične, gospodarske ali strankarske smeri in se niti ne zavedajo, kako zelo manjka v saškem parlamentarnem življenju močnej svetovnonazorne stranke, ki bi bila sposobna za aktivno delo. Verski čut jim bolj in bolj prerašča liberalna misel. Nekateri zastopniki te smeri so se po letu 1919 zelo zblizili z materializmom. Na Saškem je že več let na krmlu meščanske vlad. Pod njo se je skrčil verski pouk v ljudskih šolah na dve uri v tednu, a nedavno so ga iz prvih dveh let ljudske šole sploh izključili. Pretežna večina desuljarskega političizma se sploh poteza za nekonsfesiionalno šolo.

Cerkveno verni protestanti mislijo in delajo drugače. Ker so manj zapleteni v politično zvezanje, imajo jasnejši pregled nad stvarmi, in iz njihovih vrst izvirajo stremiljenja, ki potiskajo protestantskega človeka proti novi, varni podlagi. V prvih letih po vojni je bil dober del izmed njih v nevarnosti, da istotako zaide v materialistično svobodnjaštvo, toda radikalne metode politične levice so jim kmalu odprle oči. Skušali so strniti svoje vrste in ustvariti krščansko fronto proti poganstvu nove dobe. Seveda se tudi oni niso mogli odpovedati svojemu vplivu na politiko, to je volilni pravici; toda kako težka je bila tem resnim protestantom politična odločitev, se najbolje razvidi iz statistike nesocialističnih strank. Da bi podrl vsaj najskrajnejšega čimtalja materializma, to je saški socializem, so se slednjič odločili po nauku o manjšem zlu. Toda najvažnejše je to: po naravnem nagibu so spoznali, da je treba liberalno misel brezpogojno krepko zajeziti.

V tem smislu se niso malo usmerjali ob težnjah katoliškega dela prebivalstva. Ze v boju za državni šolski zakon je nastala enotna fronta teh protestantov in katolicov. In kolikor so poslej protestantske organizacije ki so podobno ustrojene kakor katoliške, sprejele sklepe, ki z vso odločnostjo zahtevajo krščanskega duha v družinah, versko šolo in varstvo verskih dobrin in javnem življenju. Radi bi predvsem množice navezali na avtoriteto, in to predvsem na cerkev. To se pravi, da bi saški protestantizem rad zbral ljudstvo na temelju strogo vernih načel, katerih se ne sme nihče dotikati. Skrbipolne besede voditeljev o zveličanju ljudstva jasno kažejo globoki smisel njihovega stremiljenja. Nihče tudi ne ve bolje od teh protestantov, kako tesno so prav za prav zvezani s stremiljenji katolicov. Težavno graditve nove meissenske škofije po škofu Schreiberju, pritezanje cerkvenih redov na sodelovanje, zgradbo cerkva in karitativnih zavodov ocenjujejo ti protestantski krogi docela stvarno. Katoliške redovnice uživajo pri svojem karitativnem delu vse spoštovanje in zaupanje. Kritika liberalnih listov tu ne sme nikogar motiti. Tudi rezkost Evangelijske zveze ali Lutherovega obročja se ne sme zamenjavati z voljo protestantskega ljudstva. Le-to noče nikakih nesporazumov s katoliškim delom pač pa želi aktivnosti v svojih lastnih vrstah za obnovo javnega življenja. Ko so pred letom dni na pobudo Lutherovega obročja začeli v Dresdenu predvajati Lutherov film, ki je odtrgal mnoge neprilichnosti iz davno minule rimske dobe in bil zato sposoben, da bi razburil javno mnenje proti ultramontanizmu — so film že čez par dni umaknili s sporeda, ker je premalo — vlekel.

Ni še gotovo, kako se bodo nadalje razvijale te izpremembe v saškem protestantizmu, kateri in kako močni bodo nasprotni vplivi. Toda že sedanjí razvoj stvari in pa živestovanje ljudstva samega ima veljavo svetovnozgodovinskega dokaza.

Zahvala

Vsem, ki so našega nepozabnega

Lojzeta

spremljali na njegovih zadnjih poti, naj bo dobri Bog plačnik. Posebno nam je bila v tolažbo udeležba prečastite duhovščine, bratov Orlov, g. Bervaria in njegovih učencev-pevcev in vseh, ki so Lojzetu mrtvački oder in grob obsuli s cvetjem.

Naša beseda je preslabotna. Da bi izrazila hvaležnost, ki nas ob tolikih izrazih ljubezni in sočutja navdaja.

Babno pri Celju dne 12. dec. 1929.

Zaljujoča rodbina MULEJ.

Ilirija : Hermes

V nedeljo se vrši prijateljska tekma med Ilirijo in Hermesom, ki je bila nedavno radi slabega vremena odpovedana. Po nedeljski tekmi, kjer je moštvo Ilirije predvedlo naravnost vzorno kombinacijsko igrjo, bodo imeli Šiškarji veliko posla, ako bodo hoteli doseči dober rezultat. Pričetek ob 14.30. Predigro ob 13.30 odigra Jadran in rezerva Ilirije. Obe tekmi se vršila samo v slučaju ugodnega vremena.

SK Slovan (težko-atletična sekcija). V petek ob 19 vsi v telovadnici na Poljanski cesti. Vrši se tudi vpis novih članov.

SK Slovan (veselični odsek). Plesne vaje se bodo vršile sedaj vsako nedeljo od 15 dalje v salonu pri Jerneju. Vabljeni vsi prijatelji(ce) kluba.

Na boljši letošnji plavalni rezultati v primerjavi s svet. rekordi

V naslednjem seznamu je nekaj onih najboljših uspehov zaznamovanih, ki so bili doseženi na regularnih t. j. v dosegu rekordov sposobnih plavalnih prostorih. Amerikanci se poslužujejo največ mere v yardin, ki so v tabeli preračunane v metre. Zaradi boljše orientacije pa so tako v metre preračunane ameriške mere označene z * (zvezdico).

Gospodje:

100 m prosto (svetovni rekord 57.4 sek.) 58.6 sek. Barany (Ogrska); 58.8 sek.* Laufer (Amerika); 58.9 sek.* Schwartz (Amerika); 1:00.2 min.* Kojac (Amerika).

200 m prosto (svetovni rekord 2:08 min.) 2:16.6 min. Arne Borg (Svedska); 2:16.8 min. Tatis (Francija); 2:17.0 min. Takaishi (Japonska).

400 m prosto (svetovni rekord 4:50.3 min.) 4:51.0 min. Arne Borg (Svedska); 4:56.0 min. Makino (Japonska); 4:57.8 min.* Schwartz (Amerika).

1500 m prosto (svetovni rekord 19:07.2 min.) 20:40.0 min.* Crabbe (Amerika); 20:44.2 min. Makino (Japonska); 20:50.0 min.* Clapp (Amerika); 21:00.6 min. Tatis (Francija).

200 m prsno (svetovni rekord 2:45 min.) 2:45.0 min. Touruta (Japonska); 2:47.8 min.* Spence (Amerika); 2:50.6 min. Sietas (Nemčija).

100 m hrbtno (svetovni rekord 1:08.2 min.) 1:08.2 min.* Kojac (Amerika); 1:08.2 min.* Laufer (Amerika); 1:08.8 min. Küppers (Nemčija).

Dame:

100 m prosto (1:08 min. svetovni rekord): 1:09.0 min.* Ossipovich (Amerika); 1:09.2 min.* Geretti (Amerika); 1:11.4 min.* Hatch (Amerika).

400 m prosto (5:39.3 min. svetovni rekord): 5:47.2 min.* Kim (Amerika); 5:52.0 min.* Ossipovich (Amerika); 5:55.0 min.* Lambert (Amerika).

200 m prsno (3:11.2 min. svetovni rekord): 3:15.8 min. Bienenfeld (Nemška Avstrija); 3:16.8 min.* Geraghty (Amerika); 3:16.9 min. Van Gelder (Holandska).

100 m hrbtno (1:31.2 min. svetovni rekord): 1:31.2 min. Braun (Holandska); 1:31.9 min.* Holm (Amerika); 1:32.0 min.* King (Anglija).

Ker smo pred nekaj dnevi objavili jugoslovanske plavalne rekorde, bo današnja statistika omogočila vsakomur jasen pregled in primerjavo svojih uspehov z rezultati, ki so bili doseženi pri nas. Iz današnje statistike vidimo, da rezultati, ki so bili letos doseženi v Ameriki, Evropi in na Japonskem, precej zaostajajo za svetovnimi rekordi.

Lahka atletika v Južni Nemčiji

»Sistematično delo v pogledu vseh panog lahke atletike je rodilo uspešno zaključeno sezono,« tako so mogli ugotoviti v Južni Nemčiji idealni športni delavci v svojih skupščinskih poročilih. Uradno je Južna Nemčija po svoji športni instanci izdala listo desetih najboljših rezultatov v vsaki panogi lahke atletike, ki dokazujejo res uspešen razvoj v Južni Nemčiji. Prinašamo od vsake panoge najboljši in zadnji rezultat, kar nam omogoča spoznati v katerih mejah so postavljeni rezultati prvih desetih atletov v vsaki panogi.

Gospodje: 100 m: Prvi Eldracher 10.4; zadnji (deseti) Metzger 10.9 sek. 200 m: Eldracher 21.1; Schuhmacher 22.6 sek. 400 m: Single 49.6; Metzner 51.8 sek. 800 m: Lefebvre 1:56.4 min.; Schilgen 2:01.2 min. 1500 m: Schilgen 4:02.6 min.; Wiegandt 4:14.1 min. 5000 m: Helber 15:04.5 min.; Essig 16:27.2 min. 10.000 m: Helber 32:15.8; Lindner 35:18.5 min. 110 m lese: Weischer 15.0 sek.; Weigert 16.5 sek. 400 m lese: Klar 55.9; Kossbiell 60.8 sek. 4 x 100 m: Eintracht Frankfurt 40.9 sek.; Griesheim Elektron 44.8 4 x 400 m: Kickers Stuttgart 3:22.8; Kickers Stuttgart II. 3:40.7 min. 4 x 1500 m: 1860 München 17:18.0 min.; 1. FC Nürnberg 18:39.5 min. Skok v daljavo: Kopp 7.07 m, Nagenbauer 6.64 m. Skok v višino: Bonneder 1.91 m; Hacker 1.76 m. Skok s palico: Reeg 3.70 m; Stork 3.20 m. Krogla: Uebler 15.61 m; Kulzer 13.24 m. Disk: Schaufelle 42.55 m; Wenninger 38.55 m. Koplje: Barth 56.95 m; Köhler 53.80 m. Kladivo: Wenninger 45.38 m; Gergriff 32.21 m.

Dame: 100 m: Gelins 12.1; Karrer 13.0 sek. 200 m: Lorenz 26.0; Krauss 29.3 sek. 800 m: Dollinger 2:17.5; Fiedler 2:53.0 min. 80 m lese: Haux 12.6 sek. 4 x 100 m: Eintracht Frankfurt 49.0 sek.; Jaha München 55.8 sek. Skok v daljavo: Amthor 5.55 m; Kellner 4.96 m. Skok v višino: Köhler 1.50; Mörz 1.37 m.

BOKS.

Paolinova zvezda zahaja... Bivši evropski prvak težke kategorije Paolino je bil kot poseben ljubljene Francije in Španije v teh deželah vedno smatran kot najbolj resen kandidat za svetovno prvenstvo. To mišljenje ni prestalo niti tedaj, ko je Schmelling premagal Paolina. Šele sedaj, ko je ubogi Paolino izgubil borbo z Griffithom, je francosko in špansko časopisje obrnilo hrbet bivšemu slavljencu. »L'Auto« — Paris pravi, da je Paolino že doigral. On je danes star 31 let in s tem je mnogo povedanega. Boksači je prišel na šele s 25. letom, torej mnogo prepozno. Zelo hitro se je povzpelo do vrha in le malo mu je manjkalo še do časti svetovnega prvaka. Če bi on prišel gojiti boksa vsaj z 18. letom, bi gotovo bil bolj sposoben in bolj resen kandidat za svetovno prvenstvo. Danes pa je že prepozno. — Sicer Paolino ni treba žalovati vsled tega, kajti on je danes milijonar. On je lahko s svojo usodo prav zadovoljen, kajti če ga ne bi ravno boksa pokazal svetu, bi še danes najbrže sekal drva v gozdovih svoje domovine.

TENIS.

Vrstni red najboljših francoskih tenis igralcev. Francozi so izdali uradni seznam svojih najboljših igralcev, katerim stoji na čelu seveda Cochet. Njemu sledi Lacoste in Jean Borotra. Četrto mesto si delita Brugnon in Ch. Boussus. Landry in du Plaisir sta na šestem mestu. Kot osmi, deveti in deseti sledi Feret, Gentien in de Buzetel. Vrstni red dam je na sledeči: 1. Ga. Mathieu; 2. Ga. Lafaurie; 3. Ga. Bordes; 4. Ga. Kleinadel; 5.—7. gđč. Barbier, Neufeld in Metara.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas, treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10 349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Prodajalka

izučena, mešane stroke, želi premeniti službo. Pomagala bi tudi pri gospodinstvu. - Ponudbo na oglasni odd. »Slovenca« pod »Poštena prodajalka« št. 13.986.

Službodobe

3 rudn. nadzornike

diplomirane (Obersteiger ali Steiger) z nekaj let prakse, sprejemajo takoj. Reflektantje z referencami in navedbo pogojev za nastop službe naj se obrnejo pisмено na premo-govnik v Aleksincu B. D.

Mizarsk. pomočnika

in vajenca sprejme takoj Vipotnik Vinko, strojno mizarstvo - Zagorje o. S.

Stavbeni risar

se sprejme v stalno službo. Prednost imajo s srednjo tehnično šolo. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe pisмено na upravo »Slovenca« pod »Risar« št. 14.034.

Graverja

sprejemajo pod ugodnimi pogoji. - Vprašanja na D. Barth, Novi Sad.

Priletna ženska

katera bi bila pri volji izvrševati vsa hišna dela ter kuhati 3 osebam, se išče za takojšnji nastop. Plača ugodna oziroma po obojestranskem sporazumu. Naslov v upravi pod št. 14.061.

Službo dobi

trgov. pomočnica mešan. blaga, katera bi pomagala tudi gospodinj. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 14.038.

Strojevodja

za žago s sedmimi polno-jarmeniki, v Sloveniji — se išče za takojšnji nastop. - Oferte z oznako zahtev pod A. Šutej, Zagreb III., poštni pret. 10.

Pouk

Šoferska šola

L. obl. konc Čamerik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje

Denar

Tritisoč dinarjev

rabim nužno za pol leta proti jamstvu in 12 odst. obrestim. Ponudbe upravi lista pod »Takoj« 13.998.

Stanovanja

Primerno sobico

ako mogoče s štedilnikom, v Domžalah, išče samostojna šivilja, izurjena v splošnem damskem modnem krojaštvu, ter se želi čimprej nastaniti. Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Takojšen nastop šivilje«.

Ilirija premoč

Sobo

s posebnim vvhodom oddam gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.062.

Elegantno sobo

(separ. vhod, elektrika) - oddam takoj boljšemu gospodu. Ljubljana, Florijanska ulica 31/L.

Dijaki

Sprejemem dijaka

na stanovanje in hrano kot sostanovalec k sedmošolcu. Poizve se: Kunc F., Sv. Petra cesta 13/L.

Vnajem

Trgovske lokale

opremljene, oddam agilenemu in solidnemu mlademu trgovcu na zelo prometni točki v našem z januarjem 1930. Stanovanje v hiši. — Ponudbe je nasloviti pod značko »Značica« št. 13.989 na upravo »Slovenca«.

Kupimo

Hrastov mah

češminjevo lubje in vsa zdravilna zelišča - kupujemo po najvišji ceni. - Pišite po cenik! — G. Hoffmann & Co., Zagreb, Berislavičeva ul. 3.

Ilirija koks

Dunajska 46 - Tel. 28-20

20 % kronske bone

kupi Pucka štedionia i založni zavod d. d., Osijek, Desatična ul. 27.

Mahovino

hrasta in sliv ter bučne peške, kupujemo. - Ponudbe z vzorci na G. Hoffmann in Co., Zagreb, Berislavičeva 3.

Bukova drva

kupuje družba »Kuriva«, Ljubljana, Dunajska c. 33

Glasba

Klavir

kratek, dobro ohranjen, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.885.

Pianino - črn

križem strunan, skoraj nov, ugodno naprodaj. - Naslov se izve v upravi Slovenca pod št. 13.851.

Prodamo

Vino Opolo

zajamčeno pristno, do konca decembra čez ulico po 10 Din v hotelu »Bellevue«. Ne zamudite ugodnosti!

Vina

prvorazrednega, novega in starega, cca 100 hl, ceno proda župna nadarbina Donja Stubica, Hrv. Zagorje.

Ilirija drva

oghe

Budilke

F. Čuden

Prešernova

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. - Potem čist belo goste kg po 130 Din in čist beli pub kg po 300 Din. - L. Brozović Zagreb Illica 82

Kotel za žganje

dve hladilni pripravi, za 120 litrov, skoraj nov poceni naprodaj pri tvrdki Adalbert Gusel, Maribor, Aleksandrova c. 39.

Posrestva

Dve travniški parceli

veliki, na Beričevem, Sp. Zadobrova, krasna lega, se ugodno prodasta. Poizve se pri upravi »Slovenca« pod št. 14.059.

Obrt

Naznanja se

da so prispela nova dal-matinska vina ki se to-čijo v gostilni pri »Trat-niku«, Sv. Petra c. 25 in Kette-Murnova cesta 26 Istotam domača in dal-matinska kuhinja in vsak dan sveže morske ribe

Štedilniški grelci

se izborna obnesejo Ce-na 50 Din — izdeluje Fr. Kosmač — Jeranova ulica 5, Ljubljana.

Debele

Iuskinaste otrobe

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, Ljubljana Resljeva cesta 24.

Pozor!

Volno in bombaž kupite najceneje pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana, Stari trg št. 12 in Židovska ulica št. 4.

Premoč

in drva najbolje vrste dobavlja I. Pogačnik Bo-horičeva 5 Telefon 2059

Krojači in šivilje!

Kroje po najnovejši modi (poljubne) izdeluje Kna-felj Alojzij, strok. učitelj, Ljubljana, Križevniška 2.

Vsa lepota naših divnih pokrajin

ie brez učinka, če nas boli glava.

Vzemi

Aspirin-tablete,

in veselje do življenja in narave se kmalu povrne.

Samo morate zahtevati vedno pristni zavoje »Bayer« s modro-belo-rdečo znamko.

Ribe

žive krape od 1/2 kg do 3 kg iz izanskih ribnikov priporočam za Božič.

Naročila sprejema

Franc Palme, Ljubljana

Gospodarska cesta 7. Telefon 2376

Beograjska tekstilna industrija d. d. Beograd sprejme sposobno žensko moč za adjustiranje in apretiranje nogavic

bombažnih, flor in svilenih. — Ponudbe z označbo plače na zgornji naslov

ČREVA

sortirana v vseh poljubnih debelinah za vse različne klobase: krvave, jetrne in mesene, za salame itd., imam na zalogi

po na novo znižanih cenah. Trgovcem in večjim odjemal-cem morem nuditi primeren popust!

Priporočam se vsem svojim dosedanjim odjemalcem in vabim nove inte-resente, da si ogledajo zalogo. — Trgovina črev na drobno in debelo:

Bergman Josip, Ljubljana, Poljanska cesta 85, 87.

Inserirajte v „Slovenca“!

Pierre L'Ermitte:

Žena z odprtimi očmi

»O, saj vas ne vprašujem za to... Vi dobro veste...«

»Če je stvar taka, vam povem, da se mi do-zdeva, da nismo nič pridobili.«

»Tako je tudi moje mnenje. Za svojo deklško zunanostjo skriva moja Rolanda, kakor vidim, naravnost železno voljo!«

»Ni treba, dabi ji človek to očital, gospodična.«

»Ampak vsekakor bi se bila mogla obnašati vse drugače... Bila je pa dostojna in nič več.«

»Kar da posebno misliti pa je, da je bila napram Pentaponu naravnost nežna...«

»Ah, za to njeno izzivanje sploh nisem vedela...«

»Recimo rajši, da je bila nagajivost... Prav je, da vaša nečakinja ne zemlje na lahko te stvari, kajti obešati svoje življenje na življenje mladega človeka, ni kar si bodi. Če natančno premislimo, je Rogarjeva želja huda zadrževanje.«

»Huda zadeva? Fant se želi poročiti... Kaj je na tem hudega?«

»Nič; toda premislate to-le: mesto da bi se oženil v Parizu z dekletom, ki bi mu prišlo, si je vtepel v glavo, da izruva odtod deklico, ki je tu zrastle, da jo iztrga iz njene okolice in posadi v mesto, ki je tako strašno, da si niti vi niti one tega prav predstavljati ne morete...«

»Kaj hočete! Vsakdo si vzame ženo tam, kjer jo pač najde!«

»Ehni se pa zdi po vsem tem škoda, da jo je moj fant našel tukaj...«

36

»Rolanda se ga otepa. Pa mi povejte, če misli najti tu na otoku takega kakor je Roger Maude? La Fontine je spenil basen, ki je zelo poučna... Mladenč je naravnost očarljiv. Sinoči se je zadržal tako ozorno, da se nisem mogla prečuditi. Pa še ko je bila Rolanda tako neznosna in zoprna... da bi ji bila najrajši vrgla potico v obraz.«

»Nikar! Ne pretiravajte, prosim vas. Vaša ne-čakinja je bila le rezervirana.«

»Hladna ko led!«

»Če pa ničesar ne čuti... Ali naj bi bila igrala komedijo?«

»Da ničesar ne čuti? Saj to je, kar ji očitam! Da bi jaz imela njena leta, da bi bila jaz na njenem mestu! In da bi mene snubil tak mladenič!«

»O, v tem slučaju vem, da bi bil Roger Maude povsem osrečen.«

»Popolnoma, gospod! Popolnoma srečen bi bil i nmorda še več kot si mislite... Toda po navadi dobi orehe tisti, ki nima zob... ali pa tisti, ki je preneumen, da bi si jih privoščil...«

Tisti hip se je pojavil Roger Maude v svojem belem flanelastem suknjiču, spočit in svež... Pri-hajal je baš iz kopeli. Teta Cecilija ga je ogledovala vsa zavzeta:

»Kako je lep!«

»Zelo me veseli, gospodična, da vas vidim in da vam povem, kakor sem še zdaj navdušen od sinoč-njega večera.«

»Kaj mi pravite? Da ste bili zadovoljni, včeraj? Ni mogoče, da bi bilo res.«

»Ne le zadovoljen... naravnost očaran! Davi sem si privoščil zeleni smokvi, ki mi ju je gospodična Rolanda ljubezno poklonila. Bili sta mi v poseben

užitek.«

»Kako? Moja nečakinja vam je dala smokve?«

»Seveda, izvrstne smokve, ki jih je sama utr-gala s svojo belo ročico... Bojim se pa, da sem morda izdal s tem kako skrivnost...«

Roger je pogledal vprašujoče, kakor v zadregi.

»Le izdajte, mladi mož! Le izdajte! Če bi vedeli, kakšno veselje mi delate... Rolanda mi o tem ni-česar ni rekla...«

»Pa vendar ne želite, da bi vam midva vse po-vedala...«

»Glej ju, glej... o ta mladina! Lepa reč! Morda hočeta naju oba potegniti; vas, gospod voditelj in mene? Človek je mislil, da je v bližini dveh ledenih gora, pa iznenada uvidi, da tiči na ekvatorju.«

»Oh, na ekvatorju!...« je ugovarjal gospod vo-ditelj...

»Govrim kot mornarjeva hči. — Ampak zares, sinoči se mi je zdela Rolanda daleč, tako daleč!«

Z lahno porogljivostjo je dejal Roger Maude:

»Ne, gospodična, ne preveč daleč...«

Teta še ni prišla k sebi od velikega presenc-čenja:

»Prosim vas, gospod voditelj. Ne vi, ne jaz nisva več prav poučena. Z moderno mladino res nikoli ne več, pri čem si... izgubila sem vsako orientacijo.«

»Ampak čas beži,« je pripomnil gospod voditelj, »beži... beži...«

»Pa še kako beži,« je vzdihnil Roger, »beži leti!... Najrajši bi se obesil na kazalec ure, da bi ga zadržal. Srce se mi trga ob misli, da sem prišel do začetka najlepšega sna svojega življenja in da moram oditi baš v trenutku, ko poganjajo prve cvetke nje-govega uresničenja.«